

Årsrapport 2014

Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
The Oslo School of Architecture and Design

INNHoldSFoRTEGNELSE

I – Styrets beretning	1
II – Introduksjon til virksomheten og hovedtall	3
III – Årets aktiviteter og resultater	4
III – 1 Resultatrapportering	4
Sektormål 1.....	4
Sektormål 2.....	14
Sektormål 3.....	18
Sektormål 4.....	22
III – 2 Nasjonale styringsparametere – ordnet etter sektormål.....	26
Sektormål 1.....	26
Sektormål 2.....	28
Sektormål 3.....	30
Sektormål 4.....	31
III – 3 Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon (SAK)	34
IV – Styling og kontroll i virksomheten.....	35
IV – 1 Overordnet vurdering	35
IV – 2 Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet.....	35
IV – 3 Øking av antallet lærlinger i statsforvaltningen.....	36
IV – 4 Sikkerhet og beredskap	36
IV – 5 Fellesføring – Redusere og fjerne tidstyver i forvaltningen.....	37
V – Vurdering av fremtidsutsikter	38
V – 1 Planer	38
Sektormål 1.....	38
Sektormål 2.....	42
Sektormål 3.....	43
Sektormål 4.....	45
Presentasjon av budsjett for 2015.....	46
V – 2 Utdanningskapasitet.....	47
VI – Årsregnskap	48

I – STYRETS BERETNING

Ole Gustavsen tiltrådte som rektor 01.08.2014. Styreleder Rina Brunsell Harsvik hadde permisjon fra sitt verv i perioden 01.08.2014 - 31.12.2014 og Hilde Angelfoss fungerte i denne perioden som styreleder.

Vurdering av de samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse for 2014

Styret vurderer de samlede resultatene ved AHO som gode. AHOs resultater på de fleste nasjonale utdanningsparametere er svært gode og AHOs utdanningsprogrammer er internasjonalt anerkjente. Det gir seg utslag både i en høy internasjonal søking til studiene og gode resultater i rangeringer og studentkonkurranser. Det ser også ut som det målrettede arbeidet med forskerutdanningen gir resultater i kraft av bedre gjennomstrømming, selv om feltet fremdeles bør holdes under oppsyn. Styret er tilfreds med at AHO opprettholder en høy andel ekstern finansiering og et tett samspill mellom utdanning og forskning.

Vi ser imidlertid at AHO ikke har lyktes i å få nye studieplasser innen design og landskapsarkitektur. Generelt har AHO en god måloppnåelse, men vi merker oss at AHOs ambisiøse målsetning for publikasjonspoeng ikke ble nådd og at vi ikke har lyktes godt nok i å tiltrekke flere søkere til designstudiet.

Styret har i 2014 fulgt AHOs økonomi nøye og er tilfreds med utviklingen i økonomien for 2014. Årsregnskapet presenterer en sunn økonomisk situasjon, men det er i 2015 et behov for å sikre at aktivitetsnivået og planlagte kostnader samsvarer med AHOs gjennomføringsevne.

Prioriteringer for 2015

De viktigste prioriteringene for 2015 vil være å fortsette det målrettede utviklingsarbeidet på utdanningssiden i etterkant av evalueringene av mastergradsprogrammene innen arkitektur og design.

Det vil nedsettes en arbeidsgruppe for å arbeide videre med å få til en permanent etablering av en felles landskapsutdanning med Universitetet i Tromsø. Det tas også sikte på å etablere en felles masterutdanning i interiørarkitektur i samarbeid med Kunsthøgskolen i Oslo.

Hovedprioriteringen innen forskning er å gjennomføre en forskningsevaluering som vil legge premisser for videre satsninger og strategier innenfor forskningsfeltet. Det skal i tillegg gjennomføres revideringer i forskerutdanningen og legges tiltaksplaner for EU-midler og annen ekstern finansiering.

Det vil arbeides videre med personalpolitikken ved at arbeidet med bemanningsplaner /rekrutteringsstrategi videreføres og det gjennomføres en revidering av lønnspolitikken.

Et ombyggingsprosjekt i kantinen skal bidra til en sosial møteplass på tvers av alle enheter.

Strukturmeldingen vil være en betydelig ytre faktor, og styret vil aktivt forholde seg til fremtidig struktur. Styret er opptatt av at styrking av faglig kvalitet skal være den viktigste føringen i dette arbeidet fremover.

AHOs muligheter og utfordringer

Styrets målsetting er at AHO skal ha posisjon som en av de internasjonalt ledende arkitektur- og designhøgskolene, noe styret anser som en ambisiøs men realistisk målsetting.

AHO er godt posisjonert i forhold til flere av hovedsatsningene i Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, og det er vesentlig at AHO evner å utnytte denne posisjonen.

Det er viktig å sikre en kritisk masse innen designutdanningen for å kunne møte etterspørsel etter interaksjon-, tjeneste- og servicedesignere, som vil være vesentlige kandidater for å møte utfordringene skissert i Langtidsplanen.

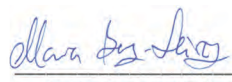
Frem til 2020 vil AHO ha en betydelig utskifting av vitenskapelige tilsatte. Det er avgjørende å tiltrekke seg de internasjonalt fremste fagpersonene.

Oslo, 11.mars 2014

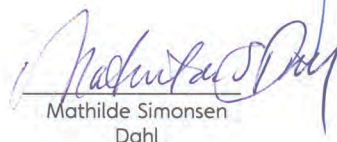

Hilde Angelfoss

Rina Brunsell Harsvik
styreleder

Mari Lending

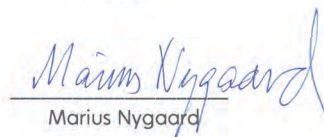

Maria Berg-Leirvik

Peter Hemmersam

Mathilde Simonsen
Dahl

Petter Eiken

Jannike Hovland

Marius Nygaard

Sven Felding

Brita Nøstvik

II – INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

Arkitektur og designhøgskolen i Oslo (AHO) er en vitenskapelig høyskole som gir utdanning i arkitektur, design og landskapsarkitektur og tildeler gradene master og ph.d. AHO tilbyr også spesialisert videreutdanning i urbanisme og i arkitekturvern. I 2014 hadde AHO 613 studenter, samt 54 ph.d.-kandidater. 25% av studentene og halvparten av ph.d.-kandidatene kommer fra andre land enn Norge.

AHO har 181 ansatte, herav 139 i undervisnings- forsknings- og formidlingsstillinger. AHO er relativt effektiv og prioriterer faglig virksomhet, noe som gjenspeiles både i forholdet lærer per student og i støttestillinger i forhold til faglige stillinger. Det er 1 lærer per 8 studenter.

Årsomsetningen i 2014 var på 178,8 millioner, hvorav 156,2 mill. er statlige bevilgninger og 22,6 mill. eksternfinansiert.

Som en spesialisert vitenskapelige utdannings- og forskningsinstitusjoner er AHO i en særstilling. AHO har godt kvalifiserte studenter og vitenskapelig ansatte, svært god søkning og gjennomføringsprosent, nyter nasjonal og internasjonal anerkjennelse, oppnår topprankinger innen flere områder, har god næringslivskontakt og innovasjonsevne, stor internasjonal kontaktflate og en tydelig rolle innen våre fagfelt: design, arkitektur, landskapsarkitektur, urbanisme og arkitekturvern.

Historie

Arkitektutdanningen i Oslo ble etablert i 1945 som et krisekurs for arkitektstudenter som fikk utdanningen sin avbrutt av 2. verdenskrig. Utdanningen var i starten en del av Statens håndverks- og kunstindustriskole (SHKS) fram til etableringen av en selvstendig høyskole i arkitektur i 1962. Norges første utdanning i industridesign ble etablert i 1979 som et toårig etterutdanningskurs. En full utdanning ble startet i 1983. Fra 1989 var også denne en del av SHKS, men i 1996 ble industridesign overført til Arkitektshøgskolen i Oslo (AHO), som i 2005 byttet navn til Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo. I 2004 opprettet AHO sitt masterstudium i landskapsarkitektur.

AHO har de siste årene gjennomført en sterk dreining mot forskning, og dette har i sin tur styrket undervisningen. Forskningsbasert undervisning og undervisningsbasert forskning er gjennomgående i alle studieprogrammene. Undervisningen som for en stor del foregår på tegnesaler og i velutstyrte verksteder er også nært knyttet til praksis og profesjonsutøvelse både gjennom at en del av de vitenskapelig ansatte har egen praksis og gjennom bruk av eksterne spesialister og praktiserende fagpersoner som lærekrefter.

III – ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Resultatrapportering

Sektormål 1

Universiteter og høyskoler skal gi utdanning av høy internasjonal kvalitet i samsvar med samfunnets behov.

AHO har en god måloppnåelse innen utdanning, med gode søkertall, god gjennomstrømming, høy grad av internasjonalisering og internasjonal annerkjennelse innen alle studieprogrammene. AHO har i 2013 og 2014 hatt et sterkt fokus på undervisningskvalitet, og oppfølging av evalueringen av masterprogrammene i arkitektur og design har vært styrende for de diskusjoner og korreksjoner som har vært gjennomført i studieprogrammene.

Det har over flere år vært arbeidet målrettet med å sikre en bedre gjennomstrømming i forskningsutdanningen, og det kan se ut som dette arbeidet begynner å vise resultater.

Virksomhetsmål 1.1

AHO prioriterer dybde framfor faglig bredde. AHO skal utdanne mastergradskandidater som holder et høyt europeisk nivå innenfor arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design og som er kvalifisert for regionale, nasjonale og globale arbeidsmarkeder.

Styringsparameter 1

Høy kvalitet skal dokumenteres ved at AHO hevder seg godt i fagevalueringer, i sammenligninger med andre internasjonale læresteder og gjennom internasjonale rangeringer.

I 2013 ble det gjennomført to eksterne evalueringer av henholdsvis arkitektur- og designutdanningen ved AHO. Begge evalueringene understreket potensialene i den nåværende strukturen, at den skaper stort engasjement, dynamikk og tydelig ansvarsfordeling i de enkelte delene av studiet, men etterlyste diskusjoner og erfaringsutveksling mellom de ansvarlige for ulike komponenter, større grad av samarbeid på tvers mellom instituttene og mer refleksjon og kritisk diskusjon rundt programmene som helhet.

Den eksterne evalueringen av arkitekturutdanningen konkluderer med at AHO står sterkt med hensyn til utdanning for yrkespraksis slik forholdene for arkitekter er i dag, men peker samtidig på det utviklingspotensialet som ligger i å utdanne for flere typer av yrkesroller, enda mer tverrfaglig samarbeid og for et globalt arbeidsmarked. Også i evalueringen for designutdanningen blir det pekt på potensialet i læring «på tvers» av fagretninger, der med fokus på spesialkompetansen designstudenter og arkitekturstudenter hver for seg kan bringe inn i et team.

Hovedpunktene fra evalueringene har blitt fulgt opp i 2014 med grundige diskusjoner både i fagkollegiene og i undervisningsutvalget og fortsetter inn i 2015. Resultater i 2014 er

nærmere beskrevet under det nasjonale parameteret som går på læringsutbytte (Sektormål 1).

AHO har markert seg internasjonalt med høyt nivå på alle sine tre utdanningsprogram i 2014: Som en av fire finalister fikk AHO "Special Mention", eller hederlig omtale, for landskapsarkitektur i «The International Landscape Architecture Exhibition of University Projects» og tolker det som en anerkjennelse både av studieprogrammet og studentenes nivå. 80 universiteter deltok i konkurransen. AHO hadde sendt inn 10 studentprosjekter fra diplom og ulike kurs til konkurransen.

Red Dot Design presenterer årlig en toppliste med 15 utdanningsinstitusjoner i Europa og Nord- og Sør-Amerika, basert på utmerkelse de siste fem årene. I kåringen for 2014 er AHO på sjette plass. Forrige gang AHO var med på listen var det på åttende plass (2011). Kåringen viser at AHO har posisjonert seg internasjonalt med sin designutdanning og med studentprosjekter av høy kvalitet. "AHOs plass på listen er en anerkjennelse av [AHO] som et av de beste universitetene i Amerika og Europa til å kontinuerlig produsere fremtidsrettede cutting edge design", skriver Red Dot. En Red Dot Award regnes som et kvalitetsstempel i seg selv, både for designeren og produktet. Flere masterstudenter ved AHO har fått en Red Dot Award. Et diplomprosjekt våren 2014 mottok både en "Red Dot" og "Red Dot: Best of the best". To andre studentprosjekter mottok Student Awards i designpriskonkurransen til Core 77, et veletablert og stort internasjonalt bransjenettverk innen design.

En gruppe av AHOs masterstudenter i arkitektur kom nesten helt til topps i knivskarp konkurranse med studenter fra University of Berkeley, California, i den internasjonale konkurransen i bærekraftig arkitektur som ble arrangert for fjerde gang av LIXIL JS Foundation i Japan. AHO var invitert til å delta i konkurransen for andre året på rad, sammen med 11 andre utvalgte universiteter fra 9 land. Juryen ga like mange poeng til prosjektene fra AHO og Berkeley, mens sistnevnte til slutt vant en knepen seier.

Styringsparameter 2

Akkrediteringen av masterprogrammet i landskapsarkitektur skal fornyes.

Ny akkreditering er gjennomført i forhold til standardene for landskapsarkitekturutdanninger i Europa, utarbeidet av International Federation of Landscape Architects (IFLA).

Styringsparameter 3

Søking:

- Minimum 4 førstevalgssøkere per studie plass til designstudiet
- 10 % økning i antall kandidater som leverer hjemmeoppgave til vurdering
- Opprettholde søking til arkitektstudiet på nivå med søking i 2013

STYRINGSPARAMETER		RESULTAT			MÅLSETN.	RESULTAT	
		2010	2011	2012	2013	2014	2014
Antall førstevalgssøkere per studieplass	ARK	12,7	10,5	12,5	11,4	11,4	14,1
	DES	5,3	3,2	3,6	3,1	4,0	3,8
Antall kandidater som leverer hjemmeoppgave til vurdering		571	476	506	561	617	504

Vi kommenterer her de tre kulepunktene som gjelder søkning til de gjennomgående masterstudiene i design og arkitektur. Kulepunktet som gjelder søkning til Master i landskapsarkitektur, blir kommentert under styringsparameter 4.

AHO har god søkning til alle sine studieprogrammer, og meget god søkning til flere av dem. AHO er opptatt av å finne de gode talentene og har et fokus på rekruttering, spesielt til designstudiet. Når det gjelder designstudiet, har AHO dessuten en utfordring i å profilere sitt tilbud godt blant mange andre tilbud om designutdanning. Til tross for økt satsing på rekruttering, ser vi at antall førstevalgssøkere er gått noe ned fra 2013, fra 126 til 115 søkere. Vi konstaterer imidlertid at søkertallet til designutdanning har gått ned også nasjonalt i 2014 og at resultatet likevel er bedre enn det det har vært de tre siste årene. Totalt antall søkere til designstudiet har økt for AHOs del, fra 715 søkere i 2013 til 741 i 2014.

AHO holder stand som arkitekturutdanningen i Norge med desidert flest søkere, med 851 førstevalgssøkere mot 332 ved Norges Tekniske Universitet (NTNU). For AHO har prosenten av førstevalgssøkere gått opp med 7 % i forhold til fjoråret, og det totale søkertallet har økt med nær 8 % fra 1541 søkere til 1661. Det er også gledelig å konstatere gjennom undersøkelsen Studiebarometeret for 2013 og 2014, at det ikke er byen som trekker, men faglige forventninger og AHOs faglige omdømme.

Det var færre innleverte hjemmeoppgaver i 2014 enn i 2013, med en nedgang på 10,16 % fra 561 til 504 selv om målet var å få til en økning. AHO ønsker å minske gapet mellom førstevalgssøkere og antallet som leverer hjemmeoppgaven og vil jobbe videre for å få til dette. Satsing på profilering og rekruttering, særlig når det gjelder designutdanningen, vil fortsatt ha høy prioritet.

Styringsparameter 4

- Studiene på masternivå skal tiltrekke seg fremragende internasjonale studenter som skal bidra til å øke studiekvaliteten ved AHO
- Minimum 4 kvalifiserte søkere per studieplass i masterstudiet i landskapsarkitektur

STYRINGSPARAMETER		RESULTAT	RESULTAT	MÅLSETNING	RESULTAT
		2012	2013	2014	2014
Antall kvalifiserte søkere per studieplass:					
Master i landskapsarkitektur	OSLO	4,5	7,0	4,0	8,9
	TSØ	0,0	3,1	4,0	3,5
Arkitektur 4. år		27,2	31,5		31,0
Design 4. år		6,9	8,1		9,7

Til master i landskapsarkitektur var det totalt 185 søkere til 30 plasser, fordelt på studiestedene Oslo og Tromsø. Til studiet i Tromsø har søkertallet økt med over 10 % i forhold til fjoråret. Det var ikke nok til å nå måltallet, men pilen peker riktig vei og en regner med å nå måltallet når studiet er mer etablert og kjent. Mens det til studiet i Tromsø var 3,46 søkere per studieplass, økte søkertallet til studiet i Oslo med 24,3 % i forhold til 2013. 8,86 søkere per studieplass er langt over måltallet vi hadde satt.

Høye søkertall er det også for opptak til masternivå i arkitektur og design, med 466 søkere til 15 plasser i arkitektur, mens det var 145 søkere til 15 plasser på designstudiet.

Av den totale søkermassen på masternivå var 67,7 % internasjonale søkere, noe som kan tyde på at AHO er en anerkjent skole også internasjonalt. På designutdanningen har en merket seg at flere av de som blir tatt opp, ønsker å spesialisere seg innen tjenstedesign som er et felt AHO har satset på og hvor vi er i internasjonal front.

Både design- og arkitekturutdanningen ved AHO har jevn kjønnsfordeling blant studentene, tilnærmet 50/50.

Virksomhetsmål 1. 2

AHO skal tilby et utmerket læringsmiljø som tar utgangspunkt i skolens spesielle forutsetninger: ressurssterk, faglig profilert, internasjonal, beliggenhet midt i Oslo og en fagkultur som krever høy ytelse.

Styringsparameter 1

AHO skal sikre utviklingen av gode bibliotek, IKT- og verkstedtjenester som er godt integrert med undervisningen. Dette skal gjenspeiles i gode tilbakemeldinger i læringsmiljøundersøkelsen.

De siste semestrene har AHO hatt lav respons på semesterevalueringene. I virksomhetsplanene for 2015 er det satt fokus på å øke tilbakemeldingene fra studentene og AHO vil se nærmere på hvordan Studiebarometeret kan benyttes i videre arbeid med studiekvalitet og læringsmiljø. Studiebarometeret i 2014 har 39 % svarprosent fra AHO bære for arkitektur- og designstudentene, det er 10% økning fra i fjor, men fortsatt i laveste laget.

Arkitekturstudentene som svarer gir en svært positiv vurdering av de faglige støttefunksjonene, og sammenlignet med de andre arkitektutdanningene i landet er de mer

fornøyd med lokaler, utstyr og hjelpemidler i undervisningen, bibliotek og bibliotekstjenester (spesielt høy score) og IKT-tjenester. Designstudentene er også veldig godt fornøyd med bibliotekstjenestene, men noe mindre fornøyd med lokaler, utstyr og IKT-tjenester sammenlignet både med AHOs arkitekturstudenter og NTNUs designstudenter. AHO vil følge opp dette spørsmålet i semesterevalueringene og vurdere behovet for tiltak.

Styringsparameter 2

Det skal i løpet av 2014 foreligge konkrete planer for bruk og kostnadsoverslag for rehabilitering av sydfloøyen i Maridalsveien 29.

AHO har i 2014 bestilt Statsbygg til å gjennomføre et forprosjekt vedrørende lokalene i sydfloøyen. AHO ønsker å benytte disse både til studioplasser og grupperom for studenter samt noe mer kontorlokaler til ansatte. For å kunne ta lokalene i bruk må det blant annet ventilasjonsanlegg på plass i tillegg til en omarbeiding og oppgradering av selve lokalene. Totalkostnad for ombyggingen er estimert til 16 millioner kr.

Virksomhetsmål 1.3

Undervisnings- og vurderingsformene skal ta utgangspunkt i skolens spesielle forutsetninger, sikre faglig innhold på et høyt internasjonalt nivå og føre til høy gjennomstrømming av studenter.

Styringsparameter

- Produksjon per egenfinansiert student skal overstige 50 studiepoeng
- Minst 90 % samsvar mellom planlagte og avlagte studiepoeng

Resultatene presenteres under Nasjonale parameter, Sektormål 1.

Virksomhetsmål 1.4

AHO skal ha et utstrakt internasjonalt og nasjonalt utdannings samarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet. AHO skal være selektiv i valg av internasjonale samarbeidspartnere og prioritere nettverk og samarbeidsinstitusjoner som bygger opp om AHOs profil og strategi.

AHO var en av få institusjoner som i 2014 fikk midler fra Erasmus+. Prosjektet "Confronting Wicked Problems", - om videreutvikling av undervisningsmetoder og tilbud innen arkitekturutdanning, er det første EU-prosjektet AHO leder og koordinerer. Prosjektet vil undersøke arkitekturundervisningen i Europa i dag og fokusere på hvordan profesjonen kan møte økonomiske og samfunnsmessige endringer og utfordringer.

Partnere er European Association for Architectural Education (EAAE) som organiserer arkitektutdanningene i Europa, Architects Council of Europe (ACE), en sammenslutning av profesjonsorganisasjoner, samt 7 europeiske universiteter.

For AHO vil prosjektansvaret gi verdifulle erfaringer knyttet til internasjonalt samarbeid samt innspill til forbedring av undervisningen knyttet til bærekraft, arkitekturvern og profesjonsutøvelse, tre viktige områder i AHOs profil og strategi.

Styringsparameter 1

AHO skal i løpet av handlingsplanperioden frem til 2015:

- Utvikle nye internasjonale avtaler innenfor designfeltet

Det er inngått flere såkalte «Memorandum of Understanding» med institusjoner på designfeltet, og med to av disse diskuteres planer også for undervisningssamarbeid.

- Utvikle nye avtaler innenfor landskapsfeltet, spesielt med nordlige samarbeidspartnere. Dette ses i sammenheng med samarbeidet mellom UiT og AHO

Landskapsutdanningen i Tromsø har knyttet til seg undervisningsressurser fra Harvard Graduate School of Design og Rutgers University i tillegg til den internasjonale gruppen av forskere på prosjektet «Future North», ledet av AHO. Utdanningen er med i «Latitudes Network», et verdensomspennende undervisningsnettverk med et online diskusjonsforum for tverrfaglig designforskning og utveksling av kunnskap som erverves gjennom arbeid på ulike breddegrader og i forskjellige klimasoner. Utdanningen samarbeider dessuten med Tromsø Kommune når det gjelder urban design, flyttemønstre og infrastruktur og med Husbanken i forhold til universell utforming og klimatilpasning.

- Styrke avtalene til kinesiske institusjoner innenfor arkitektur og landskapsarkitektur

Samarbeidet med The Central Academy of Fine Arts (CAFA) i Beijing er videreført og styrket gjennom workshops med masterstudenter og lærere fra begge institusjoner. CAFA har vist en særlig interesse for AHOs modell med hensyn til studioundervisning og kunstnerisk tilnærming til arkitektur og AHOs studiekurs som besøker CAFA henter inspirasjon og høster erfaringer fra en ny kontekst for arkitektur og byutvikling. Samarbeidet har i 2014 også utvidet seg til doktorgradsutdanningen, gjennom kvoteordningen finansiert av Lånekassen. To kvotestudenter ble tatt opp i 2014, hvor en har utsatt studiestart til 2015.

- Styrke allerede etablerte internasjonale samarbeid gjennom OCCAS

En allerede etablert kontakt med Columbia University Graduate School of Architecture, Planning and Preservation (GSAPP) i New York ble videreført innenfor arkitekturutdanningen. Studenter fra New York som arbeider med regjeringskvartalet i Oslo besøkte Oslo og AHO, deretter reiste AHO-studenter til New York for å studere relevante prosjekter, det ble gjennomført en felles delgjennomgang og gruppen fra AHO deltok på Fitch Colloquium, en årlig konferanse ved Columbia der aktuell verneproblematikk og fagfeltets videreutvikling diskuteres.

- Etablere nye internasjonale samarbeidsavtaler i forbindelse med satsningen på bygningsvern

Samarbeidet med GSAPP er en del av AHOs nye undervisningsprogram og forskningssatsing innen bygningsvern. GSAPP var medarrangør for tre internasjonale symposier i 2014 om «Experimental Preservation» sammen med AHO og der det ble knyttet kontakter med ledende praktikere på feltet fra Europa, Russland og USA.

- Etablere forsker- og studentutveksling med institusjoner i Nord-Amerika

Meomorandum of Understanding er signert med Carnegie Mellon University og West Virginia University og omfatter forskningssamarbeid på designfeltet. Samarbeid med Rice University School of Architecture, Houston om undervisning.

En professor og en forsker fra AHO har hatt lengre forskningsopphold i USA, ved Yale School of Architecture og ved Parsons The New School for Design i New York, mens en professor fra Illinois State University har oppholdt seg i to semester ved AHO (som Fulbright scolar) og deltatt i forskning, veiledning og undervisning.

- Videreføre universitetssamarbeidet i Øst-Afrika

Samarbeidet foregår innenfor rammen av doktorgradsutdanningen, med opptak av kandidater fra de samarbeidende Øst-Afrikanske universitetene. Kandidatene finansieres over kvoteprogrammet. I 2014 disputerte to doktorgradskandidater med avhandlinger basert på feltstudier og prosjekter i Nairobi, Kenya, den ene fra et av samarbeidsuniversitetene, den andre AHO-stipendiat.

- Vurdere nye mulige samarbeidsinstitusjoner i Sørøst-Asia og i Sør-Amerika

Et universitet i Brasil var partner i søknad om forskningsmidler i 2014, mens det er opprettet uformell kontakt med Tongji University i Shanghai, begge innen design.

AHO har samarbeidet med Ho Chi Minh City University of Architecture, Vietnam (og med KU Leuven, Belgia) om en workshop i Vietnam og vurderer muligheten for videre samarbeid.

Styringsparameter 2

Minimum 25 % av masterstudentene skal gjennomføre lenger opphold ved utenlandske læresteder i løpet av studiet. Måltall for utreisende studenter per år er 40. Rammen settes til 45 innreisende studenter til enhver tid.

33,7 % av alle uteksaminerte studenter i 2014 har vært på utveksling i ett eller to semestre gjennom studiet.

Registrert utreisende studenter er 33 i 2014, mens det reelle tallet er 37. Fire studenter blir registrert i 2015 på grunn av forskjell i semesterlengde. I 2014 valgte fem studenter å avbryte utvekslingsoppholdet etter ett semester. Det synes som hovedårsaken til flere av returene skyldes språkproblemer og organisering på vertsinstusjonen. Enkelte var også lite tilfreds med fag- og undervisningsopplegg. AHO vil følge opp dette.

STYRINGSPARAMETER	RESULTAT		MÅLSETNING	RESULTAT			
	2012	2013	2014	2014			
Andel uteksaminerte studenter som har vært på utveksling i løpet av studiet	27%	25%	25%	33,7%			
Antall utreisende studenter per år	42	39	40	37			
	Vår	Høst	Vår	Høst	Vår	Høst	
Antall innreisende studenter til enhver tid	40	50	42	48	45	35	23

Styringsparameter 3

Som del av utviklingen av et langsiktig samarbeid vil AHO og Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO) utforme konkrete planer for felles studieprogrammer innen design og interiørarkitektur, med ambisjon om oppstart i 2015. Andre felles programmer (scenografi) skal utvikles innenfor en noe lengre tidshorisont.

Master i interiørarkitektur er under utredning, med intensjon om styregodkjenning i juni. Oppstart vil først kunne skje i 2016.

Det gjøres under virksomhetsmål 4.4 nærmere rede for samarbeidet mellom AHO og KHiO innenfor designfeltet.

Styringsparameter 4

Det skal etableres et masterstudium og et forskningsmiljø i landskapsarkitektur i Tromsø i samarbeid mellom AHO og UiT.

Kull nummer to ble tatt opp til landskapsstudiene i Tromsø i 2014, under det som har fått navnet «The Tromsø Academy of Landscape and Territorial studies» og er et pilotprosjekt som AHO er ansvarlig for. Det undervises i de sentrale temaene i landskapsarkitektur, men også i problemstillinger som er spesielle for Nordområdene, så som klimautfordringer, sårbart jordsmonn, ny industri, endringer i befolkningsmønstret. Akademiet utvikler aktivt kunnskap om landskapsforvaltning på tvers av nasjonale grenser i nord, både eksisterende tradisjonell sådan og ny praksis og beskjeftiger seg med hva en kan kalle et «utvidet» felt for landskapsarkitektur som krever nye tilnæringsmåter. Akademiet samarbeider tett med den internasjonale gruppen av forskere på «Future North»-prosjektet og er ut over det i ferd med å opprette sitt eget tverrfaglige nettverk av kontakter (beskrevet under Styringsparameter 1).

Virksomhetsmål 1.5

AHO skal tilby forskerutdanning av høy kvalitet som både bygger på skolens akademiske tradisjon og skolens praksisforankring.

Styringsparameter 1

AHOs doktorgrad skal ha dokumentert god kvalitet.

AHO gjennomfører flere tiltak for å forsikre oss om at kvaliteten på doktorgraden er høy.

For å oppnå høy kvalitet på rekrutteringen til doktorgradsstudiet er det ved siden av ordinær vurdering av bedømmelseskomité gjennomført solide intervjuer der det er et spesielt fokus på gjennomførbarhet og personlig egnethet.

Forskerskolen til AHO er en viktig introduksjon til doktorgradsløpet. En revisjon av forskerskolen startet i 2014 for å gjøre den obligatoriske opplæringsdelen så relevant som mulig for nye kandidater. Arbeidet fullføres våren 2015.

En stadig større andel av stipendiatene (tilnærmet alle nytilsatte i 2014) er aktive i AHOs forskningsprosjekter og får slik bedre oppfølging. Utlysninger til stipendiatstillinger knyttes nesten utelukkende til forskningsprosjekter, noe som fører til at tilsatte stipendiater raskt blir knyttet til en forskergruppe eller forskningsprosjekt. I 2014 står AHOs stipendiater for en nær en femtedel av publikasjonene i NVI-kategoriene og også for en femtedel av alle registrerte konferansebidrag og faglige presentasjoner.

Reader-ordningen er en viktig del av å kvalitetssikre avhandlinger som skal leveres til bedømmelse.

Styringsparameter 2

AHOs doktorgradsprogram skal dimensjoneres for 40-50 doktorgradsstudenter. Minimum 10 av disse skal være finansiert av eksterne FoU-prosjekter.

Det er fortsatt overtallighet på programmet i forhold til kvantitativt mål. Dette skyldes etterslep. 25 er finansiert av eksterne FoU-prosjekter.

Ved årets slutt var det totalt 54 kandidater på programmet. Av disse var 13 NFR-finansierte (4 av disse med finansiering utløpt), 5 hadde annen ekstern finansiering (to av disse med finansiering utløpt), 5 var kvotestipendiater og 2 nærings-Ph.d.er. 29 kandidater er AHO-finansierte (10 av disse med finansiering utløpt.)

Styringsparameter 3

AHO skal få minimum to stipendiater på det kunstneriske utviklingsprogrammet i løpet av de neste tre årene.

I 2014 mottok AHO to søknader til det kunstneriske utviklingsprogrammet, men de ble ikke funnet faglige gode nok og ble ikke sendt videre. I søknadsrunden for 2015 (frist 1.12.2014) mottok vi 6 søknader.

Styringsparameter 4

Alle stipendiater skal i løpet av sin stipendiattid gjennomføre opphold ved andre akademiske institusjoner.

AHO har ikke et strukturert opplegg for stipendiatutveksling, men de fleste stipendiatene har, gjennom prosjekttilknytning eller på annen måte, opphold ved eksterne institusjoner i løpet av stipendiatperioden. En revidering av Forskerskolen (Styringsparameter 1) vil føre til sterkere incentiver og at det blir lettere for stipendiater å ta fag og eventuelt studieopphold på akademiske institusjoner i utlandet.

Styringsparameter 5

- AHO skal i snitt målt over en treårsperiode uteksaminere minst 8 kandidater i året.
- AHOs resultatmål er ingen avbrutte doktorgrader etter første år blant kandidater med stipendfinansiering fra AHO.

Ved utgangen av 2014 hadde 10 kandidater levert inn sin avhandling og 8 av dem hadde disputert. Det er i henhold til målsetningen AHO har satt seg. Alle stipendiater som startet høsten 2013 fullførte sitt første år uten avbrudd. Det er også i henhold til AHO sin målsetning.

AHO har over flere år arbeidet målrettet med å øke gjennomstrømmingen på doktorgradsprogrammet. Det er satt i gang tiltak som vi mener nå begynner å gi uttelling og flere som vil gjøre det på sikt. Tett oppfølging gjennom forskerskolen det første året ser ut til å ha effekt. Tilknytning til et forskningsmiljø ser ut til å føre til mer aktiv deltakelse, samtidig som vi ønsker å inkludere alle i progresjonsamtaler, kollokvier og evalueringer to ganger i året.

I 2013 ble det gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse som ble spesielt fulgt opp når det gjelder stipendiatene. Undersøkelsen avdekket forbedringspotensial med hensyn til å standardisere stipendiatenes plikter og rettigheter og å opplyse veiledere om deres rolle i stipendiatenes studieløp. Dette er noe skolen allerede har tatt tak i og spesielt veilederes rolle vil fokuseres på i 2015. Dette håper vi kan bidra til nødvendig støtte i studieløpet og også ha effekt på gjennomstrømmingen.

STYRINGSPARAMETER	RESULTAT 2010-2012	RESULTAT 2011-2013	MÅLSETNING 2012-2014	RESULTAT 2012-2014
Antall disputaser i snitt	4,7	4,3	8,0	6,0
Avbrutte doktorgradsavtaler etter 1.år	2,0	2,0	0,0	0,0
Gjennomstrømning: Netto årsverk på doktorgradsutdanningen	3,9	4,1	5,0	3,55*

Kommentar til føring av gjennomstrømningstid:

Gjennomstrømning er utregnet fra netto tid på ferdige kandidater 2012-2014 delt på antall disputaser. Problemet med dette tallet er at de ikke sier noe om lengden på stillingene (3 eller 4-årig) til de som har fullført. I tillegg påvirker kvotestudentene snittet, siden det ikke føres avbrudd, permisjon eller sykemeldinger på denne gruppen.

Tallene viser at kandidatene til AHO i snitt går et halvt år over tiden (netto).

Kvotestipendiatene går halvannet år over tiden. Noe av grunnen til det kan være at det ikke registreres permisjoner/sykdom på denne gruppen.

En utdyping av tallene fra perioden 2012-2014 følger her:

Etter finansieringsutløpet er tallet basert på hvor mye kandidaten selv oppgir å jobbe med avhandlingen i prosent frem til fullført disputas.

Gjennomstrømning alle fullførte 3-årige stipendiater (ikke kvote): 3,52 (4 stk)

Gjennomstrømning alle fullførte 4-årige stipendiater (ikke kvote): 4,50 (9 stk)

Gjennomstrømning ansatte i fast stilling som tok doktorgrad 50 % i jobben: 3,98 (2 stk)

Gjennomstrømning fullførte kvotestipendiater 3-årige: 4,75 (3 stk)

*Gjennomstrømning alle fullførte stipendiater (fratrekk 1 års arbeidsplikt for 4 årige stip): 3,55 (18 stk)

Sektormål 2

Universiteter og høyskoler skal i tråd med sin egenart utføre forskning, kunstnerisk og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet.

Forskningsprofilen til AHO er internasjonalt rettet og deler av forskningsmiljøene er tett knyttet til næringslivet. Vi ser at AHO markerer seg sterkt i å hente inn forskningsmidler, men at det ambisiøse målet om publikasjonspoeng ikke ble nådd til tross for en svak oppadgående tendens de senere årene.

Virksomhetsmål 2.1

AHO skal være et ledende nordisk miljø for forsknings- og utviklingsarbeid innen våre prioriterte fagfelt. AHO driver kunnskapsutvikling innen praktiske, akademiske og kunstneriske felt og skal forvalte et internasjonalt og aktuelt kunnskapsnivå. De fremste forskere og forskergrupper ved AHO skal holde europeisk toppnivå innenfor sine fagområder.

Prosjektporteføljen til AHO viser at AHO er godt posisjonert i forhold til regjeringens Langtidsplan om forskning og høyere utdanning. AHOs forskning samsvarer i stor grad med regjeringens langsiktige prioriteringer innenfor klima og miljø, fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds, helse – og omsorgstjenester og muliggjørende teknologier. Vår forskning bidrar til et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv og det er bygd opp et internasjonalt anerkjent fagmiljø i OCCAS.

Det foregår mye aktivitet i krysningsfeltet mellom forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid. Resultatene fra forskningsprosjektene har et større spenn enn det som gir uttelling i det tradisjonelle «tellekantsystemet» for forskning (publikasjonspoeng og siteringsfrekvens), - det produseres blant annet teknologi og produkter som har direkte innvirkning i og forbedrer folks hverdag.

Styringsparameter 1

Forskningen ved AHO skal ha en tydelig og sterk profil.

AHOs strategiske satsing på bygningsvernfeltet («Restoring the recent past») og det nyoppstartede NFR-prosjektet «The Printed and the Built» (en oppfølging av tidligere SFF-søknad) ligger begge tematisk plassert innen feltet kritiske arkitekturstudier som er OCCAS hovedansvarlig.

AHO har satset strategisk på tjenstedesign med prosjektet Design for offentlige tjenester (DOT) som ved hjelp av designdrevet forskning skal føre til forbedrede og nye tjenester i offentlig sektor. Ved Senter for Designforskning (DR) kan mange av prosjektene samles under paraplyen designdrevet innovasjon og bruk av ny teknologi. Senteret har flere aktive NFR-finansierte prosjekter samt prosjekter med store næringslivspartnere. DR har også etterspurt spisskompetanse innen interaksjonsdesign og tjenstedesign, og AHO som fra før er partner i ett SFI, Senter for tjenstedesign, er fra 2014 også med som partner i et nyopprettet SFI sammen med Oslo Universitetssykehus og BI innen velferdsteknologi og personfokustert helseutvikling. En samarbeider med ledende aktører og partnere i helsesektoren.

Når det gjelder arkitektur videreføres forskningen innen egenskaps- og ytelsesorientert design som også fokuserer på utvikling av «intense lokal arkitektur», med utgangspunkt i lokale landskap og lokale byggematerialer. Bærekraftig ressursutnyttelse er sentralt også i prosjektet «Wood Be Better» med forskning og utvikling på nye muligheter for urban trearkitektur.

Innenfor urbanisme og landskap er de sentrale forskningstemaene nordområdene, med fokus på «landscape management practices», «The Contemporary City» og «The Global South». Både på «Future North»- prosjektet og på flere byforskningsprosjekter foregår et samarbeid «på tvers» ved at forskere fra DR og institutt for Urbanisme og landskap deltar i hverandres prosjekter.

Klima og miljøaspektene er sentrale i prosjektene om trearkitektur og om nordområdene og utgjør kjernen i prosjektet C-San Futures som vil bruke tilnæringsmåter fra design til å utvikle strategier og metoder for å implementere ny teknologi og til å aksellerere hvordan kunnskap omsettes til handlinger som bidrar i en mer bærekraftig retning.

Styringsparameter 2

AHO skal i løpet av de neste tre årene få forskningsfinansiering fra EU-programmet Horisont 2020.

I etatsstyring 2014 ble det påpekt at regjeringen har ambisiøse målsetninger for Norges deltagelse i Horisont 2020 og at departementet forventer at AHO utvikler en strategi for hvordan institusjonen best kan utnytte mulighetene som ligger i rammeprogrammet. Flere av AHOs forskningsmiljøer har posisjonert seg i forhold til Horisont 2020. I 2014 er det sendt inn til sammen 5 søknader om EU-midler, herav 3 under Horisont 2020, og AHO jobber parallelt med en handlingsplan for H2020-satsingen.

Styringsparameter 3

AHOs internasjonale forskningsprofil skal være styrket i løpet av 2014. Dette skal dokumenteres i avtaler, forskningsfinansiering og felles publisering.

Alle de nye prosjektene som har fått finansiering i 2014 inkluderer internasjonale partnere.

Internasjonalt samarbeid er innledet i prosjektet ONSITE, både med store, internasjonale industriaktører og med akademiske partnere: University of Tasmania, University of Warwick og Universitetet i Aarhus. Dette er et prosjekt som AHO fikk tilslag om støtte til fra NFR i 2014, prosjektet har oppstart i 2015 og skal gå til og med 2018. Støtten fra NFR er på til sammen 6,4 millioner kroner. (Prosjektet beskrives nærmere under punktet «nye FoU-prosjekt i samarbeid med næringslivet» på neste side.)

Prosjektet *C-SAN Futures - Designerly Strategies for Scaling Up Climate Change Approaches in South Africa and Norway* har fått støtte fra NFRs Program for forskingssamarbeid mellom Sør-Afrika og Norge med 1.1 mill. NOK og samarbeidspartner er Faculty of Informatics and Design ved Cape Peninsula University of Technology (CPUT). Vår samarbeidspartner får støtte fra det Sør-Afrikanske forskningsrådet.

VEGA (EditMe) er et prosjekt ledet av University of West Virginia (USA) i samarbeid med DR/AHO og Bengler Media. Prosjektet er tildelt midler fra Andrew W. Mellon Foundation til utvikling av en Open-Source-plattform for multimodale akademiske tidsskrift. Prosjektet har fått 1 mill. \$ til forsknings- og utviklingsarbeid. AHOs andel av dette beløpet er på ca 25 000 \$. Prosjektet har oppstart i 2015 og har en varighet på tre år, dvs til utløpet av 2017.

Når det gjelder internasjonalt samforfatterskap, har 47 % av AHOs sampublikasjoner (7 av 15 artikler) i NVI-kategoriene minst en internasjonal forfatteradresse og det er helt på høyde med UH-sektoren for øvrig jfr. Tilstandsrapport for høyere utdanning 2014.

Styringsparameter 4, Ekstern forskningsfinansiering

- AHO skal opprettholde omfanget av NFR-finansiert FoU-virksomhet og igangsette minimum to nye NFR-finansierte prosjekter

AHO hadde 9 aktive NFR-prosjekt i 2014 og leverte 9 nye søknader i løpet av året. 4 av disse ble innvilget. AHO har i 2014 ikke nådd opp med søknader på programmene der det er størst konkurranse, men vi når det kvantitative målet med god margin og opprettholder omfanget av NFR-støttede prosjekter. Aktive prosjekter i 2014 hadde finansiering fra så vidt ulike programmer som SAMKUL, BIONÆR, VERDIKT, MAROFF og FRIHUMSAM.

NFR-inntekter per årsverk i undervisnings, forsknings- og formidlingsstillinger (UFF- stillinger) har økt med 15 000 kroner fra i fjor.

NFR-inntekt per UFF-stilling	RESULTAT		
	2012	2013	2014
NFR-inntekt	6 434	14 560	12 851
UFF-stillinger (årsverk)	88,3	90,4	73,1
Inntekt per årsverk	73	161	176

- AHO skal i 2014 være partner i minst to søknader om EU-prosjekter

Målet er nådd, se under styringsparameter 2.

- AHO skal utvikle minst to nye FoU-prosjekter i samarbeid med næringslivet

Den marine forskningsgruppa ved AHO, Oceans Industry Concept Lab (OICL), har utviklet prosjektet ONSITE sammen med tre store industriaktører: Ulstein, DNV GL og Pon Power Scandinavia. Høgskolen i Ålesund er også partner. Målsetninger i prosjektet er å utvikle rammeverk, metoder og dataverktøy som vil sikre en effektiv «feedback loop» mellom feltstudier i avanserte marine operasjoner og skipsdesign på land.

AHO (DR) har i samarbeid med fire designbedrifter utviklet et FoU-prosjekt for Kommunenes Sentralforbund (KS) om tjenstedesign i kommunale innovasjonsprosesser.

VEGA-prosjektet (se styringsparameter 3) kan også listes under dette punktet.

Styringsparameter 5

Resultatmål for publisering – 150 publikasjonspoeng, målt over en treårsperiode (2013-2015)

Det ligger an til at vi vanskelig kommer høyere enn 40 publikasjonspoeng (pp) i 2014, og treårs målet synes dermed utenfor rekkevidde innen 2015. Tendensen er imidlertid svakt oppadgående målt i treårsintervaller, fra 42, 5 pp i snitt for 2010-2012 til 42, 9 for 2011-2013, og vi kan komme til å lande mellom 44 og 45 pp for perioden 2012 til 2014. Med våre relativt små tall er det flere faktorer som kan gi ganske store utslag, så som fordelingen av artikler på nivå 1 og nivå 2, forfatterandeler og i hvilke faser prosjektene er. I vårt foreløpige toppår med hensyn til poengproduksjon, 2012, ble det publisert færre artikler totalt enn i 2010 (høyest med hensyn til antall artikler), men andelen publikasjoner på nivå 2 var høy. I 2014 er antall artikler det samme som året før, men de fleste er på nivå 1 og antallet publikasjoner skrevet sammen forskere ved andre institusjoner er relativt høyt slik at det i sum gir færre forfatterandeler til AHO. Det er publisert en monografi, mot fjorårets to. En større bevissthet rundt hvor en publiserer kan bidra til fortsatt økning i publikasjonspoeng uten at produksjonen av artikler nødvendigvis må øke voldsomt. Vi ser også at stipendiatgruppen bidrar vesentlig til vitenskapelige artikler, en tendens det vil være viktig å støtte opp om. (jfr. Virksomhetsmål 1.5, styringsparameter 1).

Styringsparameter 6

AHO skal definere og videreutvikle kunstnerisk utviklingsarbeid innenfor våre fagfelt.

Det foregår en hel del kunstnerisk utviklingsarbeid ved AHO, men en mer overgripende refleksjon rundt aktiviteten og strategier for dette arbeidet må utvikles.

Det forskes blant annet på dynamikken mellom data-drevne prosesser og design og påvirkningen av disse prosessene på arkitektur. Forskningsdataene er basert på studioundervisning der fokuset er på å utvikle «performance-oriented and intensely local architectures» og er beskrevet under Nasjonale parameter, Samspill mellom forskning og utdanning.

Prosjektet «Satellite Lamps» fra 2014 det nyeste i en serie prosjekter som visualiserer og undersøker ellers usynlige infrastrukturer som WiFi- og GPS-nettverk. Gjennom kontinuerlig publisering og dokumentasjon av prosjektenes faser og resultater online, blant annet som filmsekvenser, har en lykkes med at prosjektene blir diskutert av mange typer publikum og på tvers av fag og forskningsfelt som omfatter urbanisme, teknologi, arkitektur, markedsføring og kunst.

AHO deltar i et tverrfaglig prosjekt sammen med Norges Musikkhøgskole (NMH) og KHiO finansiert av Program for kunstnerisk utviklingsarbeid. Prosjektet søker ny innsikt gjennom å konfrontere ekspertise på musikalsk framføring og komposisjonsteori, konseptuell design og opplevelsesdesign, gjennom «clashes between concepts and performance, music meaning and cognitivity». Prosjektgruppa har stått for flere workshops, foredrag, konserter og installasjoner i 2014.

Styringsparameter 7, Utenlandske forskere

Alle institutter skal kunne vise til minimum 2 utenlandske gjesteforskere/gjestelærere årlig.

De internasjonale nettverkene som er bygd opp rundt de ulike forskningsprosjektene fungerer godt og bidrar til at alle institutter har besøk av utenlandske gjesteforskere flere ganger årlig

som under sine opphold deltar i undervisningen både på masternivå og på doktorgradsprogrammet.

Sektormål 3

Universiteter og høyskoler skal være tydelige samfunnsaktører og bidra til formidling, internasjonal, nasjonal og regional utvikling, innovasjon og verdiskaping.

AHOs forskning og undervisning er tett knyttet sammen med samfunns- og næringsliv, noe som gir seg utslag i næringslivtilknyttede prosjekter, deltagelse i et nytt SFI og en ny nærings-ph.d. Vi ser også at AHO er en sentral aktør innen fagdiskursen innenfor våre fag og ved å legge kurs tett opp aktuelle diskusjoner som det nye regjeringskvartalet.

Virksomhetsmål 3.1

AHO skal gjennom formidling og fagkritikk bidra til at forskningsbasert kunnskap innenfor våre fag anvendes for å løse de store samfunnsutfordringene vi står foran. Dette forutsetter at vurderinger om relevans får stor betydning for forskningsprioriteringer. AHO påtar seg et spesielt ansvar for å utvikle fagkritikken.

AHO bruker aktivt nettsider, sosiale medier, arrangementer i egen regi eller i samarbeid for å profilere og synliggjøre forskningsaktivitet. Ukentlige åpne gjesteforelesninger med profilerte arkitekter, designere og landskapsarkitekter strømmes og gjøres tilgjengelig og er med å åpne formidlingen mot omverdenen. AHO har et galleri som brukes aktivt til utstillinger og er åpnet for publikum. Hvert semester avsluttes med utstillinger av alle kurs og diplomprosjekter. Disse utstillingene er svært godt besøkt. En rekke eksterne aktører bidrar med sponsormidler til en serie med priser innen arkitektur-, design og landskapsarkitektur. Konkurransen om prisene er viktig for AHOs studenter og gir et godt grunnlag for samarbeid med nærings- og samfunnsliv.

AHO er medlem av forskning.no som bidrar til spredning av resultater og forskningsaktiviteter. AHO utgir og distribuerer en årbok for forskning med oversikt over prosjekter og publikasjoner.

En analyse av forskningsresultater for to større prosjekter som er i sin avslutningsfase og ett som nylig er avsluttet viser resultater i form av ny teknologi, prototyper, produkter og vitenskapelige artikler, og et vell av ulike formidlingsaktiviteter for å bringe forskningsresultatene ut i samfunnet. Det er foredrag, filmer og utstillinger, intervjuer og medieomtale, både i tradisjonelle og interaktive medier og i sosiale nettverk.

Forskningsaktiviteten ved AHO er både rettet mot å undersøke og forstå fenomener og utfordringene i vår samtid og å produsere anvendt kunnskap som kan bidra til nye synsvinkler, nye løsninger og til forbedringer og løft for næringsliv og industri. Vi mener at aktiviteten i

2014 vitner om at AHO leverer viktige bidrag når det gjelder å løse samfunnsutfordringer vi står oppe i og foran.

Styringsparameter 1

Alle institutter skal kunne dokumentere tiltak og resultater innenfor fagkritikk i løpet av 2014.

Alle institutter har fagkritiske resultater i 2014 dokumentert ved en andel av de vitenskapelige artiklene som er registrert i Cristin. Forskningsmiljøet ved OCCAS bidrar aktivt og utadrettet i form av fagkritiske innspill til aktuelle problemstillinger som angår arkitektur, vern og byutvikling. OCCAS gjennomførte en serie av seminarer om eksperimentelt vern i 2014.

Styringsparameter 2

AHO skal drive aktiv forskningsformidling og være en aktør i samfunnsdebatten innen våre fagfelt.

AHO har vært synlig i byrommet i Oslo i året som gikk gjennom flere FoU-prosjekter, fra kunstinstallasjoner i Theresesgate, gangbro på Sørenga og en 100 kvadratmeter stor oppblåsbar struktur på Universitetsplassen til et eksperiment med spill-design på St. Hanshaugen for å vise hvordan kodere – skapere av sosiale nettverk og spill-designere – kan ta kontroll over hvordan folk oppfører seg.

AHO var sterkt representert på Veneziabiennalen i arkitektur, både med utstillinger og andre arrangementer, blant annet paneldebatt om det framvoksende feltet «eksperimentelt vern».

AHO har bidratt til innovasjon og verdiskaping innen marin sektor og viderefører innsatsen på dette feltet. Forskningsmiljøet i OICL har deltatt på høringmøte med næringsministeren med innspill til maritim strategi. AHO var koordinator og medarrangør for Innovasjonskonferansen e-nav.no 2014 som samlet sentrale aktører innen e-navigasjon fra myndigheter, næringsliv og forskning. En målsetning var å formidle den fremste forskningen på området i Norge. Et annet mål var å diskutere strategier fremover og behov industrien har i samspillet med forskningsmiljøene, myndighetene og virkemiddelapparatet. Konferansen skal videreføres som en årlig nasjonal konferansen og være en arena for samarbeid og diskusjon om felles strategier for sikker og effektiv maritim operasjon og transport. Det vil posisjonere norske maritime klynger i forhold til utfordringene bransjen står overfor innen e-navigasjon og digitalisering.

AHO er med på utviklingen av det nye regjeringskvartalet med et eget planforslag. Dessuten har flere av AHOs professorer og studenter deltatt aktivt i mediedebatten omkring utviklingen og den omstridte rivningen av Y-blokka.

Utstillingen "En Nutids-Skabning", Striden om stortingsbygningen 1835-1860, ble vist i AHOs galleri og åpnet av stortingspresidenten i desember 2014. Utstillingen kaster lys over et glemt kapittel i norsk arkitekturhistorie og er, sammen med en antologi av studentskrevne tekster, resultat av et masterkurs tilknyttet forskningsprosjektet «The Printed and The Built».

Styringsparameter 3

Andelen av AHOs vitenskapelige publikasjoner som er åpent tilgjengelig skal øke, enten i publiseringskanaler med åpen tilgang eller gjennom AHOs vitenarkiv ADORA (Architecture and Design Open Research Archive).

I 2014 ble det avlagt 8 doktorgrader, og 4 av avhandlingene er arkivert i ADORA. Tilsvarende tall for 2013 er 6 avlagte grader og 3 avhandlinger i ADORA. Det er først og fremst rettighetsspørsmål som hindrer arkivering, enten til illustrasjoner (som ofte utgjør en vesentlig del av materialet), eller til enkeltartikler for artikkelbaserte avhandlinger. Noen kandidater ønsker ikke å arkivere åpent og digitalt fordi de har planer om forlagsutgivelser.

Arbeidet med klarering av 2014-produksjonen av vitenskapelige kapitler og artikler er i full gang, og det blir en betydelig økning av åpent tilgjengelige artikler og kapitler sammenlignet med tidligere år.

Styringsparameter 4

Kjennskap til AHO som fremragende lærested og forskningssenter skal styrkes internasjonalt.

Flere i AHOs stab var invitert til å delta på Veneziabiennalen som regnes som verdens viktigste arkitekturutstilling, og bidro med installasjoner, utstillinger, paneldebatt og boklansering. AHO har ellers bidratt på Designmessen i London og trukket et internasjonalt publikum til AHO under Symposiet Seeing the non-existent.

AHO ble presentert over seks sider i det internasjonalt anerkjente italienske design- og arkitekturmagasinet Domus (mai 2014). (Se for øvrig Virksomhetsmål 1.1)

Virksomhetsmål 3.2

AHO skal gjennom utdanning og forskning innenfor sine kjernefag arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design både være en innovativ kraft i samfunns- og næringsutvikling og en kritisk evaluerende røst i endringsprosessene.

AHO har inngått et samarbeid med Statsbygg der skolen utvikler et eget planforslag for det nye regjeringskvartalet. Arbeidet skal foregå parallelt med de utvalgte konsulentgruppene. Skolen stiller med en egen forskningsgruppe bestående av arkitekter, planleggere, forskere, ph.d.-studenter og masterstudenter. Gruppen vil tilby et historisk og akademisk perspektiv i planprosessen, utvikle forskning rundt de problemstillingene oppgaven bringer og utvikle et eget planforslag for området.

Våren 2014 fikk arkitekturstudenter sammen med studenter i landskapsarkitektur fra AHO i oppdrag å transformere øde betonglandskap til høydepark på Sørengautstikkeren i Oslo. Oppdragsgiver var Norsk design- og arkitektursenter (DogA), mens Bymiljøetaten stilte tomt og midler til disposisjon. Prosjektet ble innviet med flere hundre frammøtte, og har fått bred mediedekning. I utgangspunktet var dette et midlertidig prosjekt som skulle stå i to måneder, men Bymiljøetaten søkte om og fikk forlengelse til to år og Plan- og bygningsetaten i Oslo har tatt med broa i en ny mulighetsstudie, der den beskrives som en potensielt stor ressurs som gangforbindelse.

Flere av AHOs forskningsprosjekter hører inn under dette virksomhetsmålet. Gjennom designforskning- og utviklingsprosjekter bidrar AHO inn i store omstillingsprosesser i samfunnet

og til utvikling av nye tjenester, produkter og teknologi. Spennet i utfordringer en har vært med på å takle, for eksempel i helsesektoren, strekker seg fra å implementere en ny type tenkning om tjenesteytelse og brukermedvirkning til å utvikle taktile, sensoriske og interaktive produkter som kan gi bedre læring og utvikling for handikappede barn.

AHO har utviklet «Service Design Academy» som et resultat av et mangeårig samarbeid med Telenor, et opplæringsprogram som introduserer et nytt begrepsapparat i hele organisasjonen, samt nye måter å utvikle og levere tjenesteopplevelser på. «Service Design Academy» skal gjennomføres i alle Telenors selskaper. Så langt har opplegget fått gode tilbakemeldinger og har allerede begynt å endre måten Telenor anvender design på i sin organisasjon.

Styringsparameter 1

AHO skal videreføre innovasjonsinnretningen i FoU-arbeidet.

Bærekraftig byggevirksomhet, nyskapende anvendelse av materialer og utprøving av forskningsresultater i eksperimentell fullskalabygging er et av AHOs satsingsområder. AHO har i samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA), Fagskolen Oslo Akershus og Kuben videregående skole utviklet en modell for flerfaglig undervisning og utforskende bygging som på den ene siden minimerer avstanden mellom forskning, innovasjon og undervisning og på den andre svarer på mange av utfordringene med hensyn til bærekraftig byggevirksomhet. De fire prosjektpartnerne mener modellen kan vitalisere byggforskningen og etablere en kultur for ambisiøs innovasjon.

Det er utviklet en passivhusmodul som viser nyskapende løsninger for trekonstruksjoner, fasader og ventilasjon. Lavenergiprogrammet, Enova og Husbanken har støttet prosjektet. Bidrag fra næringspartnere som Moelven, Skanska, Hydro, Temporent, Indus Norge, UCO og Hydro har vært avgjørende. Forskningsmiljøer på NMBU og SINTEF Byggforsk har gitt bistand til beregninger og tester.

Prosjektet Design for Offentlige tjenester (DOT) samarbeider med Innovasjon Norge (en av mange samarbeidspartnere i prosjektet) med hensyn til «Innovative public procurement» og med å utvikle metoder for «needs assesment». Akershus Universitetssykehus har vært en pilot i denne undersøkelsen. AHO er med som forskningspartner i et nytt senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI) «Centre for Connected Care» som skal etablere nye innovative servicemodeller i helse- og omsorgssektoren.

Styringsparameter 2

AHO skal videreutvikle sin næringslivskontakt, noe som innebærer:

- Samarbeid med Ulsteingruppen innenfor maritim sektor skal videreutvikles og det skal dokumenteres nye FoU-prosjekter innen feltet.

Det har foregått en solid videreutvikling som omfatter etablering av forskningsnettverket Oceans Industry Concept Lab, der AHO har koordinatorrollen, og intensjonsavtale med den store aktøren DNV GL. DNV GL er et verdensledende klassifiseringsselskap og en anerkjent rådgiver for maritim industri på områdene sikkerhet, kvalitet, energieffektivisering og miljøvennlig innsats innen shipping og offshore.

DNV GL er partner i et nytt AHO-ledet prosjekt: ONSITE, sammen med Ulstein og en annen stor industriaktør: Pon Power Scandinavia. Høgskolen i Ålesund er også partner. Målsetninger i prosjektet er å utvikle rammeverk, metoder og dataverktøy som vil sikre en effektiv «feedback loop» mellom feltstudier i avanserte marine operasjoner og skipsdesign på land.

Andre resultater av avtalen med DNV GL i 2014 er en ny nærings-ph.d., samarbeid om et designdrevet innovasjonsprosjekt, felles seminar og fagdag, samt praksis (sommerjobb) for 2 masterstudenter. AHO vurderer måloppnåelsen som meget god både på dette parameteret og følgende:

- Satsning innenfor tjenestedesign skal videreføres som en del av SFI innen servicedesign.

Prosjektet *Customer Centered Care* ble tildelt SFI-midler i 2014 og har oppstart i 2015. SFI ledes av Oslo universitetssykehus og med AHO som en av partnerene. Flere ph.d.-stipendiater og postdoc'er skal tilknyttes det nye senteret. (se for øvrig: resultatrapportering på Nasjonalt styringsparameter 4).

- AHO skal ta opp en ny nærings-ph.d. i 2014 og i løpet av en femårsperiode ta opp 2-3 nærings- og offentlig ph.d. -er.

AHO er i rute, det er tatt opp en nærings-ph.d., og det er samtaler på gang om flere, også offentlige ph.d.-er.

Sektormål 4

Universiteter og høyskoler skal ha effektiv forvaltning av virksomheten, kompetansen og ressursene i samsvar med sin samfunnsrolle.

Virksomhetsmål 4.1

AHO skal forvalte sine samlede ressurser effektivt og offensivt, slik at kjerneaktiviteten prioriteres, strategiske valg følges opp og de faglige målene nås.

Over 68 % av AHOs samlede årsverk er undervisnings- og forskningsstillinger, og AHO må derfor sies å være en av sektorens mest effektive institusjoner. Etter en periode med vekst i antall ansatte, har styret slått fast at lønnsandelen av budsjettet ikke bør økes.

Styringsparameter 1

AHO skal ha fokus på å videreutvikle og styrke instituttledelsen. Ledelse på alle nivåer skal sikres en bedre administrativ støtte.

Arbeidet med å styrke instituttledelsen er videreført i 2014. Med ny rektor er instituttlederne trukket inn i rektors ledergruppe. Det har vært et stort fokus på å etablere ledergruppen og sikre en effektiv og offensiv ledelse.

Virksomhetsmål 4.2

AHO stiller høye krav til studenter og ansatte og skal legge til rette for en kunnskapsorganisasjon med et meget godt arbeids- og læringsmiljø. Som arbeidsplass skal AHO preges av likeverd, respekt, effektivitet og sjenerøsitet.

Styringsparameter 1

AHO skal ha et godt arbeids- og læringsmiljø for alle grupper ansatte og studenter.

Det ble utført en arbeidsmiljøundersøkelse i 2013 og sluttrapport for undersøkelsen kom i 2014. Undersøkelsen viser at AHO har et svært godt arbeidsmiljø blant sine ansatte. AHO skårer godt på klassiske HR dimensjoner som autonomi, samarbeid mellom fagmiljøer, medvirkning, tillit til og støtte fra ledelsen og opplevd rettferdighet. Sluttrapporten påpekte behov for å arbeide mer målrettet mot nyansatte, kompetanseheving, saksflyt og sikre sosiale arenaer.

AHO har i 2014 arbeidet med å følge opp arbeidsmiljøundersøkelsen. Det har vært et særlig fokus på stipendiatgruppen som var særlig sårbar. Tiltak for denne gruppen beskrives under virksomhetsmål 1.5.

Det er også tatt tak i andre konkrete innspill fra arbeidsmiljøundersøkelsen gjennom arbeid med system for å ta imot nytilsatte, forenkle og tydeliggjøre administrativ saksflyt og forprosjekt for kantine.

I NOKUTS studiebarometer viser at AHOs studenter er svært tilfredse. Alt-i-alt vurderingen ligger noe høyere enn gjennomsnittet blant norske studenter, med 4,3 mot 4,1 nasjonalt. Vi ser også at læringsmiljøet generelt vurderes som godt, med et gjennomsnitt på 4,1. På designstudiet vurderes det sosiale miljøet blant studentene som godt (4.0) og det er ingen respondenter som vurderer det som dårlig. Den gjennomsnittlige vurderingen av sosialt miljø blant arkitekturstudentene i 2014 ligger derimot under landssnittet (3,9) med en gjennomsnittlig vurdering på 3,6. Her var det flere studenter som vurderte det sosiale læringsmiljøet som dårlig, noe AHO vil se nærmere på årsakene til.

Styringsparameter 2

AHO skal styrke personaloppfølgingen i hele organisasjonen.

Styrking av ledelse på alle nivåer har vært det viktigste redskapet for å bidra til styrking av personaloppfølging i organisasjonen. Det er i tillegg arbeidet for bedre administrative systemer for å støtte opp om personaloppfølgingen, især knyttet til midlertidige tilsatte.

Styringsparameter 3

AHO skal tilby kompetansehevende tiltak for medarbeidere i alle deler av organisasjonen som et ledd i den strategiske utviklingen av AHO og utviklingen av den enkelte medarbeider.

Det har vært gjennomført kompetansehevende tiltak i de fleste deler av organisasjonen, fra instituttledere, via vitenskapelig tilsatte til administrasjonen.

To førsteamanuenser har fått opprykk til professor i 2014. Det var også flere administrativt tilsatte som fikk stillingsopprykk i forbindelse med lokale lønnsforhandlinger etter vurdering av medarbeidernes kompetanse og arbeidets art.

Virksomhetsmål 4.3

AHO skal videreføre arbeidet for å etablere en god økonomiforvaltning. Effektiv ressursforvaltning skal tas hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer. God internkontroll skal sikre kvalitet. Der det er operasjonelt skal AHO søke felles økonomitjenester med andre institusjoner.

Styringsparameter 1

AHO skal:

- Levere regnskaper som godkjennes av riksrevisjonen uten merknader
- Ha en dokumentert velfungerende internkontroll
- Regelmessig levere periodiserte og lett tilgjengelige budsjett rapporter til alle budsjettenheter

AHO har de siste årene jobbet mye med forbedring av økonomistyringen og kvaliteten på vårt regnskap. De siste årene er AHOs regnskaper godkjent av Riksrevisjonen uten merknader. Fra 2014 implementerte AHO et internkontrollsystem som er utviklet med NMH, NIH og KHIO i forbindelse med SAK-samarbeidet. Dette har bidratt til en høyere kvalitet på våre periodiske regnskaper og en større bevissthet og fokus på kvalitet.

Det er utviklet nye budsjett- og regnskapsrapporter i 2014. Disse får alle budsjettenheter månedlig. Fortsatt kan rapporteringen forenkles. Arbeidet med videre forenkling av økonomirapporteringen vil fortsette i 2015.

Virksomhetsmål 4.4

AHO skal bidra til at nasjonale kunnskapsressurser innenfor arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design forvaltes helhetlig og til at oppgaver og ansvar fordeles og løses gjennom konsentrasjon og arbeidsdeling.

Styringsparameter 1

Samarbeidet med Kunsthøgskolen skal i 2014 resultere i:

- Konkretisering av planer for institusjonelt samarbeid.
- Konkrete planer for nye felles utdanninger.
- Handlingsplan for samarbeid innenfor designfeltet.

Samarbeidet med Kunsthøgskolen er preget av SAKS-prosessen som ble igangsatt av regjeringen i mai og den anmodning AHO og Kunsthøgskolen fikk i etatsstyring om å utrede fusjon. Der har vært tett kontakt mellom de to institusjonene, men det har blitt klart at en ensidig sammenslåing av AHO og Kunsthøgskolen ikke er ønskelig. Det har dermed ikke vært videre arbeidet med konkretisering av institusjonelt samarbeid. Samarbeidet om en felles grad innen interiørarkitektur er under utredning. Det er intensjon om styregodkjenning i juni og oppstart i 2016.

Det har vært gjennomført et omfattende samarbeidsprosjekt mellom Avdeling for design ved KHiO og Institutt for design ved AHO der avdelingene gjennom en prosess med flere dialogmøter ble bedre kjent og har drøftet mulighet for samarbeid på kort og lengre sikt. Det er identifisert samarbeidspotensiale, samtidig som det understrekes at direkte grenseflater og overlapp mellom avdelingene er begrenset.

Styringsparameter 2

Samarbeidet med Universitetet i Tromsø skal resultere i:

- Et nytt opptak til masterutdanningen i landskapsarkitektur høsten 2014.
- En felles mastergrad i landskapsarkitektur mellom AHO og UiT fullfinansieres fra 2015.

Det ble tatt opp et nytt kull til masterutdanningen i landskapsarkitektur høsten 2014, men foreløpig som en pilot i henhold til samarbeidsavtalen med Universitetet i Tromsø der AHO er ansvarlig for utdanningen men der UiT stiller ressurser til rådighet.

En foreløpig intern evaluering av utdanningen så langt tyder på at oppbygningen av utdanningen har vært vellykket og at utdanningen har en tett interaksjon med lokale institusjoner og aktører i landsdelen. Man har imidlertid ikke lyktes i å sikre en felles fullfinansiert grad, og det vil arbeides videre mot det.

Styringsparameter 3

AHO skal søke gode løsninger for administrativ samarbeid.

Det har vært et SAK-samarbeid mellom Norges musikkhøgskole, Norges idrettshøgskole, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo og Kunsthøgskolen i Oslo også i 2014, innen området offentlige anskaffelser. Formålet med samarbeidsprosjektet har i hovedsak vært å gjennomføre anskaffelsesprosesser for felles rammeavtaler på varer og tjenester og å bidra med anskaffelsesfaglige råd i individuelle anskaffelsesprosesser ved høgskolene. Samarbeidsprosjektet om felles innkjøper skal evalueres i 2015. Se for øvrig egen rapportering knyttet til SAK.

Nasjonale styringsparametere

Sektormål 1

Gjennomføring på normert tid.

STYRINGSPARAMETER				RESULTAT		MÅLSETNING	RESULTAT
	Studie- program	2010	2011	2012	2013	2014	2014
Studiepoeng per student		50,3	54,6	50,1	49,1	Minimum 50 poeng	50,9
Gjennomføring ihht utdanningsplan, i %		94,1	97,2	95,8	95,5	Minimum 90%	94,2
Andel studenter (i %) som gjennomførte på normert tid:	LANDSK	-	-	42,86	42,86	-	53,8

7 av 13 har gjennomført studiet i landskapsarkitektur på normert tid, noe som tilsier at gjennomføringsprosenten noe som gir en gjennomføringsprosent på normert tid på 53,8 %. Gjennomføringsprosenten er altså betydelig bedre i 2014 enn de to foregående årene. Med små kull vil det lett være store svingninger, men en forklaring kan være at det ble satt inn ekstra ressurser i landskapsarkitekturutdanningen i 2013. Det trengs imidlertid et bredere tallgrunnlag for å stadfeste en sammenheng og en imøteser neste års resultat.

Når det gjelder de gjennomgående studiene i design og i arkitektur, finnes det ikke offisielle tall knyttet til disse. Våre interne tall for gjennomstrømming på normert tid er svært gode på arkitektur (over 65%), mens den i designstudiet ligger på landsgjennomsnittet når en sammenligner med 3-årige bachelorprogrammer. Tall knyttet til gjennomføring i henhold til undervisningsplan og antall studiepoeng per student, tyder også på god gjennomføring. AHO er blant institusjonene i sektoren som har den høyeste gjennomføringen i henhold til studieplan. Den gjennomsnittlige AHO-student gjennomfører over 50 studiepoeng i året. Det er imidlertid en frafallsproblematikk, spesielt i designstudiet, som AHO vil se nærmere på.

AHO har, som det også framgår av Studiebarometeret, motiverte studenter som bruker mye tid på utdanningen. Vi opplever imidlertid at studenter tar pause i studiet på grunn av at de ønsker et praksisår før de er ferdige med utdanningen. De skaffer seg nyttig og relevant erfaring som bidrar til å øke kvaliteten på diplomoppgavene. På den andre siden kan en innvende at det forsinker gjennomstrømmingen.

Andel uteksaminerte tatt opp på doktorgrad 6 år tidligere.

STYRINGSPARAMETER	RESULTAT		MÅLSETNING	RESULTAT
	2011	2012	2014	2014
Andel uteksaminerte kandidater tatt opp 6 år tidligere	4 (av 16) 25%	3 (av 15) 20%	10 (av 16) 62,5%	9 (av 16) 56,25%

Kilde: DBH

Det var ikke opptak til doktorgradsprogrammet ved AHO i 2007, og altså intet å føre i kolonnen for 2013. Resultatet fra 2011 (kull fra 2005) er tatt med for å gi større sammenlikningsgrunnlag.

Resultatet for 2014 innebærer en vesentlig bedring i forhold til tidligere år. Selv om det er noe under målsetningen viser tallene en klar forbedring av gjennomstrømming. Vi har tro på at et skjerpet fokus på gjennomstrømming og oppfølging av kandidatene, bidrar til en fortsatt økt gjennomstrømming. Neste kull som skal rapporteres for (2009) er et lite kull med bare 5 kandidater. Det ligger an til at 4 av 5 vil ha disputert innen utgangen av 2015.

Studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene.

Med utgangspunkt i Studiebarometeret og studentenes egne vurderinger av læringsutbytte og undervisning, viser undersøkelsen at det ikke er store forskjeller mellom arkitekturutdanningene i Norge. AHO ligger noe høyere enn gjennomsnittet når det gjelder læringsmiljø og våre arkitekturstudenter er også generelt godt fornøyd med undervisningen, da særlig med den individuelle oppfølgingen de får og faglærernes evne til å gjøre stoffet engasjerende. Både arkitektur – og designstudentene ved AHO mener at studieprogrammet er engasjerende, utfordrende og består av emner som henger godt sammen.

Mens designstudentene både ved AHO og NTNU mener de har god kunnskap (3,4) om vitenskapelig arbeidsmetode og forskning, er scoren litt lavere på de tre arkitekturutdanningene (under 3 poeng). Evne til refleksjon og kritisk tenkning, og samarbeidsevne, får høyest score på NTNUS designutdanning, etterfulgt av arkitekturutdanningen samme sted og arkitekturutdanningen ved Bergen Arkitektkskole (BAS). AHOs studenter både på både design- og arkitekturstudiet gir noe lavere score på dette punktet. Forskjellene her er ikke store, men vi merker oss det likevel ettersom også to eksterne evalueringer av utdanningene har påpekt behovet for mer selvrefleksjon i designutdannelsen og en bredere, samfunnsvitenskapelig basert forståelse av samfunnet i arkitekturutdannelsen, og at den akademiske kritisk-analyserende kompetansen bør styrkes i begge utdanningene. Dette momentet tas inn i den videre diskusjonen om undervisning og studieløp.

Som nevnt under Virksomhetsmål 1.1, ble det i 2013 gjennomført to eksterne evalueringer av henholdsvis arkitektur- og designutdanningen ved AHO og som har blitt fulgt opp med diskusjoner og systematisk bearbeiding av studieprogrammene.

Evalueringen av begge utdanningene etterlyser tydeligere læringsmål i alle deler av studiet, slik at det blir klarere for studentene hvilken rolle de forskjellige kursene spiller i

sammenhengen og hvilke forventninger som stilles til studieinnsats og progresjon. Evalueringene peker på at i de deler av utdanningen der studentene selv kan velge blant mange kurs, må studentene settes bedre i stand til å ta velfunderte valg og forstå hvilke kombinasjoner som gir utdanningsløpet deres en klar profil og i hvilken retning.

Innenfor designstudiet er faglig identitet og egenart søkt tydeliggjort innen alle deler av studiet. Det er gjennomført en serie strategiseminarer med fokus på hele studieløpet og på hvordan en bedre kan sikre studentenes progresjon og læringsutbytte. Studieprogrammet har endret navn fra Master i industridesign til Master i design. Fundamentet i grunnundervisningen er fortsatt industridesign, men den favner nå bredere og inkluderer i større grad interaksjons- og tjenstedesign, samt systemorientert design. Slik vil AHO både sikre at studentene har et bedre grunnlag for valg og spesialisering de to siste årene av studiet og at studiet som helhet favner endringene innen designfaget, er i forkant og setter studentene i stand til å møte utfordringene som profesjonelle designere i en verden i rask endring.

For arkitekturutdanningen har hovedvekten i diskusjonene i 2014 vært lagt på kvalitetssikring av diplomkandidatene, mens man i 2015 vil ha fokus på koordineringen mellom de tre første årene i studiet og sammensetningen av kurs i de to siste årene. Som en kvalitetssikring er det innført portfoliovurdering i studentenes siste semester før masteroppgave/diplom, i tillegg til at det gjennomføres portfoliovurdering ved overgangen mellom 3. og 4. studieår. Den nye runden med portfoliovurdering henger nøye sammen med emnet pre-diplom. Pre-diplom på arkitektur, hvor studentene skal forme programmet for sin masteroppgave i samarbeid med sin valgte veileder, har endret struktur og er organisert som et samarbeid mellom de tre instituttene som er involvert i arkitekturutdanningen. Portfoliovurderingen i dette semesteret skal fungere som en sikring av at studenten er klar for å melde seg til masteroppgaven. Vurderingen skal også inkludere råd om valg av kurs i den siste delen av studiet.

Sektormål 2

Resultatoppnåelse på forskning ut fra institusjonens egenart

AHO er en ambisiøs forskningsinstitusjon som har arbeidet aktivt med å etablere sterke forskningsmiljøer. Det foregår forskning innen alle instituttene ved AHO, og alle har eksternt finansierte bidragsprosjekter. Vårt humanioramiljø, OCCAS, har etablert seg som et internasjonalt ledende fagmiljø innenfor feltet, mens man innen designforskning har etablert sterke forskningsmiljø i krysningspunktet mellom forskning, innovasjon og nærings- og samfunnsnivå innenfor både det maritime feltet og innen tjenstedesign. AHO er med som forskningspartner i et nytt senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI). Vi vurderer vår deltakelse i to SFIs som en resultatoppnåelse av arbeidet innen det strategiske satsingsområdet tjenstedesign/innovasjon.

Forskningsinnsatsen ved AHO må sies å ha lyktes når vi vurderer evnen til å hente inn forskningsmidler. Korrigert for størrelse har AHO i flere år vært blant institusjonene som henter inn mest forskningsmidler fra NFR. I 2014 hadde AHO kr 175 800 per UFF ansatt, [i forhold til i fjor: 161 000]. Vi ser også at AHO har en relativt god tilslagsprosent hos NFR, med 44,4 % i 2014. Dette mener vi viser at AHO lever kvalitativt god og samfunnsaktuell forskning.

Når det gjelder publikasjonspoeng (pp), ser det ut som AHO i 2014 vil lande på et resultat rundt 40 pp som ikke ligger langt fra fjorårets (42,7 pp) og at gjennomsnittet for treårsperioden 2012-2014 kan komme til å bli på 45-46 pp (2012 var et «toppår» med 56,6 pp). (Se også Virksomhetsmål 2.1, styringsparameter 6). AHOs resultater innen vitenskapelige publikasjoner er generelt ikke like gode som innen forskningsfinansiering. Vi ser imidlertid at resultatene av forskningsprosjektene AHO har hatt de senere årene er svært mangefasetterte. Ved siden av publikasjoner og doktorgrader har prosjektene resultert i installasjoner, film, utstillinger, patenter, ny/smart teknologi, prototyper og interaktive systemer. Disse resultatene er i mindre grad målbare innenfor et tellekantsystem, men er viktige resultater med hensyn til innovasjon og verdiskaping og med hensyn til forbedring av tjenester og produkter.

Det er en målsetning for AHO å øke andel publikasjoner i NVI-kategoriene, samtidig som det vitenskapelige særpreget, med et høyt antall forskningsresultater i annen form enn publikasjoner, opprettholdes. Det vil også være viktig å sikre dokumentasjon av andre former for forskningsresultater.

Samspill mellom forskning og utdanning

AHO har en blanding av profesjonsaktive og forskningsaktive lærekrefter som bringer med seg ulike perspektiver inn i undervisningen. Det at en andel av lærerstaben selv er aktive forskere bidrar til at det gis forskningsbasert undervisning på alle nivåer i utdanningene. Forskningsbaserte kurs tilbys på alle utdanningene og alle AHOs større forskningsprosjekter arrangerer kurs i masterundervisningen og bidrar til doktorgradsprogrammet.

I noen tilfeller blir deltemaer i prosjektene fokus i et studioskurs og studentene blir introdusert for forskningshåndverket og grunnleggende forskningsteoretiske problemstillinger. Et eksempel er forskningsprosjektet «The Printed and the Built» som stilte et studioskurs som studerte forholdet mellom arkitektur og offentlig debatt. Kurset vant i januar 2015 Arkitektbedriftene i Norges pris i profesjonalisme for sin utstilling *“En Nutids-Skabning”. Striden om stortingsbygningen 1835-1860.*

I andre tilfeller er «research by design» forskningsmetoden og utgangspunktet, slik som i kurset «Scarcity and Creativity» - der studentene deltar på prosjekter i utfordrende omgivelser med hensyn til klima, grunnforhold, knapphet på ressurser, lokale og gjenbrukbare materialer. Kurset integrerer forskning, utdanning og praksis, og har et nytt prosjekt på et nytt sted hvert eller annen hvert semester, og med nye samarbeidspartnere. Over tid har det utkrystallisert seg et sett av problemstillinger som er blitt temaer for videre forskning og utprøving, blant annet bruk av samme type enkle konstruksjoner i bygg som skal tåle helt forskjellige klimautfordringer, valg av lavkostmaterialer som skal utvikles i forhold til formbarhet, konstruksjon og ytelse, og at prosjektene skal etterlate seg få spor når de med tiden fjernes. En stipendiat og en forsker tilknyttet AHO har i 2014 vunnet pris for beste forskningsartikkel innen Performance Oriented Design¹ som blant annet baserer seg på empiriske data fra konstruksjoner som er bygd og testet i dette studioskurset.

---

¹ Tsuboi Award for “Nested Catenaries”, Journal of the International Association for Shell and Spatial Structures (IASS), Vol. 54 (2013) No. 1 March n. 175, Tsuboi Awards are awarded annually by the Tsuboi Awards Committee in two categories: (A) For the most meritorious paper published in the Journal of the IASS in the preceding calendar year. (B) For the most outstanding paper presented and published in the Proceedings of the previous year’s annual IASS Symposium

*Sektormål 3**Andel inntekter fra BOA utenom EU og NFR*

Egne styringsparameter fra Virksomhetsmål 3.2:

- Bidragsfinansiert virksomhet skal utgjøre 3 mill kr i 2014.
- I tillegg til bidragsfinansiert virksomhet skal AHO i 2014 øke oppdragsinntektene til 1,5 mill. kr. Dette skal bidra med kr 250 000 i økt virksomhetskapital.

Omfanget av den totale bidrags- og oppdragsfinansierte virksomheten har økt i 2014. Dette skyldes oppstart av to nye NFR-prosjekter samt en markant øking i vår oppdragsfinansierte virksomhet. Satsingen på design for offentlige tjenester står for størsteparten av vår oppdragsvirksomhet.

Departementet har pekt på at AHO har potensial for å øke bidrags- og oppdragsvirksomhet utenfor NFR og EU, og ber styret vurdere hvordan dette kan gjøres. AHO deler denne oppfatningen og vi vil jobbe med en plan for hvordan vi kan øke andelen av næringsfinansiert bidrags- og oppdragsvirksomhet.

STYRINGSPARAMETER	RESULTAT		MÅLSETNING	RESULTAT
	2012	2013	2014	2014
Inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) totalt	13 198	14 700	<i>Opprettholde omfanget</i>	15 593
NFR	7 947	12 031		12 851
EU	322	564		1
Øvrige	4 821	1 473		1 601
Oppdrag	108	632		1 140

STYRINGSPARAMETER	RESULTAT		MÅLSETNING	RESULTAT
	2012	2013	2014	2014
Andel inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) utenom EU og NFR	4 929	2 105	<i>3 000</i>	2 741

Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv

AHO har et aktivt samarbeid med samfunns- og arbeidsliv. Aktiviteten til alle forskningsentre og den forskningsbaserte undervisningen er knyttet tett til reelle og aktuelle samfunnsutfordringer.

Ett eksempel på dette, og hvor AHO bidrar med innspill fra flere vinkler, er i utviklingen av det nye regjeringskvartalet. Her deltar AHO med en gruppe forskere og studenter i planarbeidet, i samarbeid med Statsbygg, som skal munne ut i et eget planforslag for området, mens en

annen gruppe utforsker regjeringskvartalet fra et aktuelt verneperspektiv: en eksperimentell vernepraksis som utfordrer ideen om at historiske bygninger er statiske objekter, men også inngår i en sosial og politisk kontekst og debatt, som i dette tilfellet også berører spørsmål om nasjonal identitet og kollektivt minne.

Et nyopprettet Råd for Samarbeid med Arbeidslivet (RSA) ved FTH har jobbet aktivt i 2014 og spilt inn prosjekter og problemstillinger på feltet bygningsvern. Statsbygg og andre næringslivspartnere er representert i rådet sammen med Riksantikvaren, Byantikvaren og NIKU.

Fleksibel utdanning

De fleste av våre utdanninger krever tett læreroppfølging og store studiearealer, er fysisk baserte utdanninger med utstrakt bruk av verksteder og tegnesaler og som sådanne egner de seg ikke for digital undervisning.

AHO har tilbud innen deltidsbasert videreutdanning som er mer teoretiske enn de andre utdanningene og som en har lagt opp som moduler med delsamlinger på studiestedet og resten hjemmearbeid.

AHO benytter Moodle som digital læringsplattform. Tjenesten understøtter innlevering og evaluering av oppgaver, dialog mellom studenter og lærere samt digitalisering, tilgjengeliggjøring og distribusjon av læringsressurser. Moodle fungerer også som portal for og link til studierelatert informasjon. Studenter og lærere har tilgang til læringsplattformen uavhengig av tid og sted.

I løpet av 2014 har AHO satt i produksjon tjeneste for opptak og streaming av forelesninger. Ukentlige gjesteforelesninger ved AHO gjøres tilgjengelig på internett. I prinsippet kan hele eller deler av innholdet i de ulike kursrommene gjøres åpent tilgjengelig.

Som et tiltak i oppfølging av tidligere studenter, arrangerte Institutt for design sitt første alumnitreff i 2014. Mellom 180 og 200 tidligere studenter møtte til et faglig program satt sammen av både innen- og utenlandske fagutøvere om designfagets utvikling og framtid. Institutt for design har fått mange positive tilbakemeldinger på tiltaket, blant annet at det fungerte som et sted for nettverksbygging mellom nyutdannede og mer etablerte i bransjen, og vurderer nå hvor ofte slike treff skal arrangeres.

Sektormål 4

Langsiktig økonomisk planlegging.

Våren 2014 ble AHOs budsjettmodell revidert. Modellen ble forenklet og bidrar til at årlig grunnbevilgning til instituttene blir forutsigbar og oversiktlig. Arbeidet med bemanningsplaner er også godt i gang. Når dette arbeidet er ferdigstilt vil de bidra til ytterligere forbedringer i

langtidsbudsjetteringen. Lønnskostnadene er en stor del av AHOs budsjetter. Investeringsplanene viser behov for større investeringer i våre lokaler.

Robuste fagmiljøer

Som AHO har fremholdt i sine innspill til strukturmeldingen, så er fagmiljøene ved AHO robuste. AHO har tre utdanningsløp som det i alt knytter seg 68,9 vitenskapelige årsverk til (regnet som UFF-stillinger unntatt stipendiater). Av dette utgjør 62 % førstestillinger.

Arkitekturutdanningen har 29 førstestillinger knyttet til seg, landskapsutdanningen har 5 førstestillinger (3,4 årsverk) spesifikt knyttet til utdanningen, i tillegg til at flere kurs gjennomføres i samspill med arkitekturutdanningen. Designutdanningen har 14 førstestillinger knyttet til seg. I tillegg har AHO 2 førstestillinger som gir undervisning på tvers av utdanningsprogrammene. I tillegg har utdanningsprogrammene både åremålstilsatte universitetslektorer og semesterbaserte timelærere som bidrar til en tett praksisforankring av undervisningen.

Det er en bred utdanningsbakgrunn blant våre vitenskapelig tilsatte. Hovedbasen er arkitektur og designbakgrunn, men det er også et spekter med ingeniør, humaniora og samfunnsvitenskapelige bakgrunner. Blant førstestillingene er det en kombinasjon mellom personale som er rekruttert på akademisk bakgrunn og på kunstnerisk/praksisbasert bakgrunn. Samlet sett vurderes fagmiljøene å være robuste både i forhold til antall ansatte og kompetansenivå.

Andel kvinner i dosent- og professorstillinger²

STYRINGSPARAMETER	RESULTAT	RESULTAT	RESULTAT
	2012	2013	2014
Andel kvinner i professorstillinger	27,6	21,6	21,7

AHO har siden toppåret 2010 hatt en vesentlig reduksjon av antall kvinner i vitenskapelige toppstillinger, noe som hovedsakelig skyldes at den første generasjon med kvinnelige professorer nådde pensjonsalder i det samme tidsrommet.

I den nye handlingsplanen for likestilling og mangfold er kvinner i vitenskapelige toppstillinger derfor et prioritert hovedområde. I årene fremover er det en ambisjon om å tilsette kvinner i minimum 50 % av utlyste vitenskapelige toppstillinger. I tillegg til konkrete tiltak for å rekruttere kvinner til professorstillinger, legges det opp til at AHO skal identifisere aktuelle kandidater, samt å tilrettelegge for opprykk fra førsteamanuensis til professor.

Basert på prognoser vil AHO i perioden frem til 2020 tilsette i omtrent 15 førstestillinger. Om AHO lykkes i å tilsette kvinner i 50 % av professoratene, vil vi i 2017 være tilbake på en kvinneprosent på 30 %.

² AHO har ingen ansatte i dosentstillinger

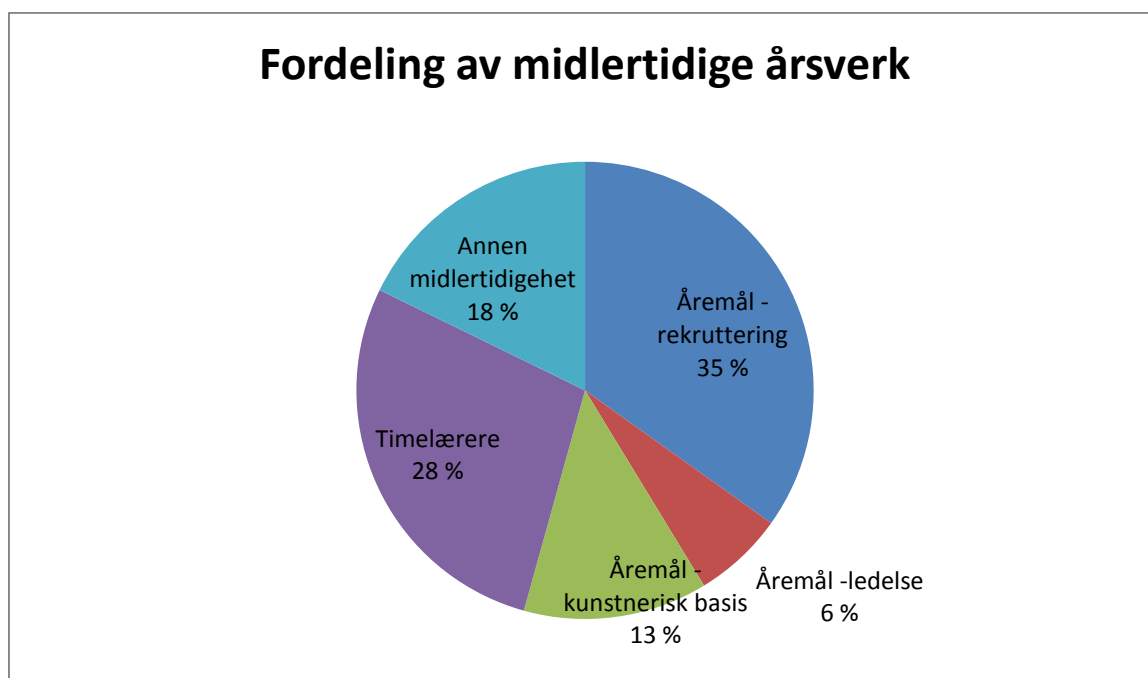
Vi vil i 2015 oppleve en fortsatt nedgang i andel kvinnelige professorer da to av våre kvinnelige, internasjonale professorer har sagt opp sine stillinger for å flytte tilbake til sine respektive hjemland.

I 2014 har AHO tilsatt i en vitenskapelig toppstilling. Det var 7 kvinnelige søkere til stillingen, og av disse ble to kvinnelige og mannlig søker som ble bedømt professorkompetent. Den mannlige søkeren ble tilsatt i stillingen. En annen toppstilling er vurdert og styret besluttet i desember å tilby stillingen til en kvinnelig, internasjonal søker som tiltrer stillingen i 2015.

I tillegg har to mannlige førsteamanuenser søkt og fått innvilget opprykk til professor. Det har ikke vært opprykksøknader fra kvinnelige førsteamanuenser.

Andel midlertidig ansatte

AHO har en høy andel midlertidige tilsatte, med 61,6 midlertidige årsverk utgjør det 47 % midlertidig tilsatte. Vi ser imidlertid at andel midlertidige synker til 20 % når man trekker fra åremålsstillinger. Av denne 20 %, midlertidige årsverk unntatt åremålsstillinger, utgjør 61 % såkalt «timelærere». Dette er relativt små og korte engasjementer der personer aktive i praksisfeltet deltar i undervisning på semesterbasis.

Som vi ser av figuren over utgjør åremålsstillinger 54 % av de midlertidige årsverkene, med stipendiater (rekrutteringsstillinger) som den klart største enkeltgruppen. «Timelærere» utgjør med 16,5 årsverk 28 % av midlertidigheten, mens annen type midlertidighet som både knytter seg til vikariater og andre engasjementer utgjør 18 % og 10,5 årsverk.

På administrativ side er det en nedgang i andel midlertidighet fra 2013 til 2014. Tallet er fremdeles tilsynelatende høyt med 16 %, men dette utgjør 6,5 årsverk. Av dette utgjør 3,8

faglig-administrative lederstillinger i åremål. Vi gjenstår da med 2,7 årsverk, hvorav 1,2 årsverk utgjør vikariater.

AHO holder andel midlertidige stillinger under oppsikt og det er igangsatt tiltak i forhold til uønsket midlertidighet.

TABELL 4 MIDLERTIDIGHET

		MIDLERTIDIGE ÅRSVERK I ANTALL	MIDLERTIDIGE ÅRSVERK I %	% KVINNER	% MENN
Totalt i virksomheten	I år	61,6	47,0	55,9	44,1
	I fjor	64,5	47,7	53,3	46,7
Administrative stillinger totalt	I år	6,3	17,9	47,6	52,4
	I fjor	8,5	23,2	70,6	29,4
• Lederstillinger	I år	1,0	33,3	-	100
	I fjor	-	-	-	-
• Mellomlederstillinger	I år	2,8	28,6	35,7	64,3
	I fjor	2	25	50,0	50,0
• Saksbehandler/ utrederstillinger	I år	2,5	11,2	80,0	20,0
	I fjor	6,5	25,4	76,9	23,1
Undervisnings- forskerstillinger totalt	I år	55,1	61,6	57,0	43
	I fjor	54,8	60,6	51,8	48,2
• Professor	I år	2,1	9,9	47,6	52,4
	I fjor	4,3	18,9	23,3	76,7
• Førstemanuensis	I år	3,4	28,6	74,6	25,4
	I fjor	3,3	24	81,8	18,2
Rekrutteringsstillinger totalt	I år	20,6	100	61,1	38,9
	I fjor	23,8	100	54,5	45,5
• Professor II	I år	2,5	55,5	20,0	80,0
	I fjor	1,8	47,4	38,9	61,1

Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon (SAK)

Som det går frem av rapporteringen under virksomhetsmål 4.4 har AHO i 2014 videreført de planlagte SAK-samarbeidene knyttet til faglig samarbeid med Universitetet i Tromsø innenfor landskapsarkitektur og med Kunsthøgskolen i Oslo knyttet til designfeltet og interiørarkitektur. Innenfor det administrative SAK arbeidet har prosjektet med felles innkjøper med NMH, NIH, KHIO og AHO videreført.

Med departementets implementering av SAKS; samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåing, har fokuset på sammenslåing preget 2014.

IV – STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Overordnet vurdering

Hovedfokus for internkontroll har også i 2014 vært på det utvidede økonomifeltet. I begynnelsen av 2014 ble det ansatt ny controller i økonomiavdelingen. Implementering av internkontrollsystemet har vært et prioritert arbeidsområde.

Styret vedtok i 2014 «Instruks for styring og kontroll av økonomiforvaltningen». AHO har etablert et godt internkontrollregime innen økonomifeltet, og det vil bli arbeidet videre med å implementere et systematisk internkontrollsystem innen andre felter.

Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

AHO vedtok i 2014 ny handlingsplan for likestilling og mangfold for 2015-2016. Handlingsplanen har følgende hovedtemaer:

- Rekruttering av kvinner i vitenskapelige toppstillinger
- Likelønn
- Mangfold
- Likestillingsutvalgets rolle

TABELL 1 OG 2 KJØNNSBALANSE OG LØNN

STILLING	ÅRSTALL	KJØNNSBALANSE			GJENNOMSNITTLØNN		
		% MENN	% KVINNER	TOTALT ÅRSVERK	MENN	KVINNER	TOTALT
Professor	2014	78,3	21,7	21,2	79,7	78,1	79,3
	2013	78,4	21,6	22,7	77,0	76,5	76,9
Førsteamanuensis	2014	53,6	46,4	11,9	69,7	68,7	69,2
	2013	58,4	41,6	13,7	70,6	68,7	69,9
Stipendiat	2014	40,0	60,0	20,0	50,9	51,1	51,0
	2013	46,6	53,4	23,2	50,8	51,3	51,0
Universitetslektor	2014	53,3	46,7	10,7	64,9	65,1	65,0
	2013	57,9	42,1	14,3	62,9	62,3	62,6
Rådgiver	2014	27,6	72,4	14,5	59,2	62,6	61,6
	2013	38,5	61,5	13,5	57,8	58,1	58

Kilde: DBH: Kjønnsbalanse AHO statistikk til Lønnsforhandling 2014: Gjennomsnittslønn

KJØNNBALANSE				
STILLINGSGRUPPE	ÅRSTALL	% MENN	% KVINNER	ANTALL
Instituttledere	2014	50,0	50,0	4,0
	2013	50,0	50,0	4,0
Avdelingsledere	2014	33,3	66,7	6,0
	2013	20,0	80,0	5,0

Kilde: DBH * DBH statistikk baseres på årsverk. Her beregnes kjønnsbalanse på antall ansatte

AHO hadde i de lokale lønnsforhandlingene likelønn som en av de viktigste føringene for oppgjøret. Resultatet av lønnsoppgjøret ble at kvinner fikk en betydelig større andel av lønnsporten enn lønsmassen tilsier, og lønns skillet innad i den enkelte stillingsgruppe minsket noe, dette gjelder både innen professorgruppen, førsteamanuensis og universitetslektor. Vi ser imidlertid at det enda gjenstår lønnsforskjeller.

TABELL 3: SØKERE OG TILSATTE

STILLINGSKATEGORI	UTLYSTE STILLINGER				TILSATTE UTEN UTLYSNING	
	ANTALL SØKERE		ANTALL NYTILSATTE		ANTALL TILSATTE	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Førstestillinger og høyere	7	4	-	1	-	-
Lærer- og lektorstillinger	15	15	2	-	-	-
Rekrutteringsstilling	66	61	2	4	-	-
Tekniske og administrative	256	97	8	1	-	-
Leder- og mellomlederstillinger	-	1	-	1	-	-

Kilde: Easycruit * Intern utlysning instituttleder FTH

Disse stillinger er med: Utlyste stillinger i 2013 der tilsetning skjedd i 2014 + utlyste stillinger i 2014 der tilsetningen er avsluttet. Utlyste stillinger i 2014 som ikke er besatt ennå er ikke med. 1. jan – 1 des. 2014

Øking av antallet lærlinger i statsforvaltningen

AHO har ingen lærlingeplasser, men vi har avtale med NAV om to praksisplasser, knyttet til IKT- og driftsavdelingene. I 2014 hadde AHO en praktikant under denne ordningen ved IKT-avdelingen i seks måneder.

Sikkerhet og beredskap

Det har i 2014 vært gjennomført en beredskapsøvelse, i tillegg til to brannøvelser. Denne gang har det vært en skrivebordsøvelse for beredskapsgruppen. Øvelsen førte til en omfattende revisjonsbestilling, der beredskapsplan skal ha et tydeligere skille mellom handlingsorienterte tiltakskort og en beredskapsplan med definisjoner og bakgrunn. Disse endringene implementeres i 2015.

AHO gjennomfører hvert semester verkstedkurs med HMS-opplæring for nye studenter for å forebygge uønskede hendelser i verkstedet, ellers er det påbegynt et arbeid for å opprette gode rutiner for risikoanalyser av utstillinger.

Fellesføring – Redusere og fjerne tidstyver i forvaltningen

AHO har gjort en omfattende kartlegging av tidstyver internt. Det kom inn XX forslag til tiltak i tidstyvprosjektet. Dette var alt fra enkle tiltak til mer omfattende forslag for å forenkle rutiner. Enkelttiltak har allerede blitt igangsatt, mens flere mer komplekse forslag vil utredes. Det viser seg at de fleste forslag som kommer inn vil bidra til økt kvalitet og forenkling, mens det er de færreste innspill som knytter seg til større innsparingspotensial.

Som en liten institusjon med en lav andel administrative stillinger, mener vi at AHO drives relativt effektivt. Det vil være lavt økonomisk innsparingspotensial.

V – VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER

Planer

*Sektormål 1**Høy kvalitet i utdanning og forskning.*

Virksomhetsmål 1.1

AHO skal utdanne mastergradskandidater som holder et høyt internasjonalt nivå innenfor arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design og som er kvalifisert for regionale, nasjonale og globale arbeidsmarkeder.

Kvalitative styringsparametere:

- Studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene (Nasjonalt styringsparameter).
- Høy kvalitet skal dokumenteres ved at AHO hevder seg godt i fagevalueringer, i sammenligninger med andre internasjonale læresteder og gjennom internasjonale rangeringer.

Kvantitative styringsparameter med årlig virkning	RESULTAT			MÅLSETNING
	2012	2013	2014	2015
Gjennomføring på normert tid i % (Nasjonalt styringsparameter) ³				
LANDSKAPSARKITEKTUR	42,9	42,9	53,8	55
Gjennomføring i forhold til utdanningsplan i %	95,8	95,5	94,2	95
Antall førstevalgssøkere per studieplass (opptak til 1. år)				
DESIGN	3,6	3,1	3,8	4
ARKITEKTUR	12,5	11,4	14,1	14
Antall kvalifiserte søkere per studieplass (opptak til 4. år)				
DESIGN	6,9	8,1	9,7	10
ARKITEKTUR	27,2	31,5	31,0	30
LANDSKAPSARKITEKTUR	4,5	7	8,9	9
Fullførte vitnemålgivende utdanninger, mastergrad				
DESIGN	33	32	21	35
ARKITEKTUR	72	62	57	65
LANDSKAPSARKITEKTUR	13	15	13	20

³ DBH har ikke rapporteringsløsninger for gjennomgående utdanninger og AHO-tall foreligger kun for 2-årig master i landskapsarkitektur

RISIKOVURDERING OG TILTAK

RISIKOFAKTOR	KONSE- KVENS	SANN- SYNLIGHET	RISIKO	TILTAK
Søking til 1. år masterstudiet i design	3	2	6	Ekstra ressurser i rekrutteringsarbeidet. Langsiktig plan for rekrutteringsarbeid basert på analyser av arbeidsmarked, AHOs markedsandel og komparative fortrinn.
Frafall i designutdanningen	3	2	6	Undersøke årsaker til frafall. Tiltaksplan.
Koordinering av undervisningstilbudet innen arkitekturundervisningen	3	2	6	Samhandlingsarenaer. Fokus i undervisningsutvalg. Legge opp til flere flerfaglige kurs.

Virksomhetsmål 1.2

AHO skal ha et utstrakt internasjonalt og nasjonalt utdannings samarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet.

Kvalitative styringsparametere:

- AHO skal styrke og kvalitetssikre sin portefølje av internasjonale institusjonsavtaler.
- Det skal etableres et masterstudium og et forskningsmiljø i landskapsarkitektur i Tromsø, som et samarbeid mellom AHO og UiT.
- AHO og KHiO vil som et ledd i et langsiktig samarbeid utvikle felles studieprogram innen design og interiørarkitektur.

Kvantitative styringsparametere med årlig virkning	Resultater			Ambisjon
	2012	2013	2014	2015
Andel uteksaminerte studenter som har vært på utveksling i løpet av studiet i %	27 %	25 %	33,7%	Minimum 25%
Antall utreisende studenter per år	42	39	37	40
Antall innreisende studenter vår og høst ⁴	V40 H50	V42 H48	V35 H23	45

⁴ De fleste som reiser UT fra AHO, er borte i 2 semester, mens de som reiser INN til AHO blir ett semester, og bare noen få i to. Jfr. Handlingsplan for internasjonalsisering 2012-2015 skal det være 45 plasser til disposisjon for innreisende utvekslingsstudenter per semester, slik at summen av utreisende og innreisende er noenlunde i balanse til enhver tid. Måltallet for utreisende studenter er i samme handlingsplan satt per år.

RISIKOVURDERING OG TILTAK

RISIKOFAKTOR	KONSE- KVENS	SANN- SYNLIGHET	RISIKO	TILTAK
Finansiering av landskapsarkitektur-samarbeidet i Tromsø	3	3	9	Arbeidsgruppe som arbeider aktivt med finansiering. Evaluering av utdanningen.
Tid og ressurser til å kvalitetssikre utvekslingsavtaler	2	3	6	Plan for internasjonalt arbeid. Målrette internasjonalt arbeid. Større grad av lærerutveksling.

Virksomhetsmål 1.3

AHO skal tilby forskerutdanning av høy kvalitet som både bygger på skolens akademiske tradisjon og skolens praksisforankring.

Kvalitativt styringsparameter:

- AHOs doktorgradsprogram skal ha dokumentert god kvalitet i forskningsevaluering.

Kvantitative styringsparametere med årlig virkning	2012			2013		2014		2015	
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Andel uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogrammet 6 år tidligere (Nasjonalt styringsparameter)	20 % 3 av 15	Ikke opptak i 2007	56% 9 av 16	80 % 4 av 5					
Nye doktorgradskandidater på ekstern finansiering	6	4	4	6					

Kvantitative styringsparametere med treårig gjennomsnitt	Resultater		Ambisjon	
	2011-2013	2012-2014	2013-2015	2015-2017
Antall doktorgrader i gjennomsnitt	4,66	6	8	9
Andel doktorgradskandidater med utenlandsopphold	Ikke tallgrunnlag	Ikke tallgrunnlag	50%	50%
Nye stipendiater innenfor det kunstneriske utviklingsprogrammet	Ikke deltatt	Ikke deltatt	1	2

RISIKOVURDERING OG TILTAK

RISIKOFAKTOR	KONSE- KVENS	SANN- SYNLIGHET	RISIKO	TILTAK
Gjennomstrømming	2	3	6	Styrket oppfølging av kandidatene. Midtveisevaluering. Styrke veilederkompetansen.
Kvalitet på avhandlingene ved innlevering	3	2	6	Kvalitetssikre prosjekt og kandidat i opptaksfase. Videreføre ordning med progresjonsseminar og «reader».
Praktisk gjennomførbarhet av utenlandsopphold	2	3	6	Med i utlysningsteksten. Formaliseres i stipendiatavtalen. Modul i forskerutdanningen som kan tas i utlandet.

Virksomhetsmål 1.4

AHO skal være et ledende nordisk miljø for forsknings- og utviklingsarbeid innen våre prioriterte fagfelt. AHO driver kunnskapsutvikling innen praktiske, akademiske og kunstneriske felt og skal forvalte et internasjonalt og aktuelt kunnskapsnivå.

Kvalitative styringsparametere:

- Resultatoppnåelse på forskning ut fra institusjonens egenart (Nasjonalt styringsparameter).
- Samspill mellom forskning og utdanning (Nasjonalt styringsparameter).
- De fremste forskere og forskergrupper ved AHO skal holde et internasjonalt toppnivå innenfor sine fagområder.

Kvantitative styringsparametere med årlig virkning	Resultater			Ambisjon
	2012	2013	2014	2015
Deltagelse i Horisont 2020 (Nasjonalt styringsparameter)				
Deltagelse i Erasmus+ (Nasjonalt styringsparameter)			120	
Antall nye forskningsprosjekter fra NFR	2	2	2	2
Forskningsfinansiering (BOA) totalt (i 1000)	13 722	14 918	15 593	16 000
NFR-inntekter per UFF-stilling	72,87	161,0	175,8	
Antall studiekurs med formalisert tilknytning til forskningsprosjekter				

Kvantitative styringsparametere med treårig gjennomsnitt	Resultater		Ambisjon	
	2011-2013	2012-2014	2013-2015	2015-2017
Antall publikasjonspoeng i gjennomsnitt	42,9	44-45	45	50
Gjennomsnittlig inntekt fra EU		295	350	500

RISIKOVURDERING OG TILTAK

RISIKOFAKTOR	KONSE- KVENS	SANN- SYNLIGHET	RISIKO	TILTAK
Deltagelse i Horisont 2020 og Erasmus+ er administrativt krevende	2	3	6	Handlingsplan for EU-midler. Søke samarbeidspartnere for å kunne håndtere EU-midler.
Forskningskvalitet	3	2	6	Forskningsevaluering.

*Sektormål 2**Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling*

Virksomhetsmål 2.1

AHO skal gjennom utdanning, forskning og formidling innenfor sine kjernefag arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design både være en innovativ kraft i samfunns- og næringsutvikling og en kritisk evaluerende røst i endringsprosessene. Gjennom formidling og fagkritikk skal AHO bidra til at forskningsbasert kunnskap innenfor våre fag anvendes for å løse de store samfunnsutfordringene vi står foran. Dette forutsetter at vurderinger om relevans får stor betydning for forskningsprioriteringer.

Kvalitative styringsparametere:

- Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv (Nasjonalt styringsparameter).
- AHO skal videreføre innovasjonsretningen i FoU-arbeidet.
- Kandidater fra AHO skal oppfattes som kompetente og relevante kandidater av potensielle arbeidsgivere i AHOs arbeidslivsundersøkelse /Studiebarometeret.
- AHO skal være en tydelig fagkritisk aktør.

Kvantitative styringsparametere med årlig virkning				Ambisjon
	2012	2013	2014	2015
Andel inntekter til bidrags- og oppdragsfinansiert forskning (BOA) utenom NFR og EU (Nasjonalt styringsparameter)	5 251	2 669	3 379	4 000
Inntekter fra NFR	7 947	12 031	12 851	13 500
Oppdragsinntekter	108	632	1 140	1 500

Kvantitative styringsparametere med treårig gjennomsnitt	Resultater		Ambisjon	
	2011-2013	2012-2014	2013-2015	2015-2017
Antall nærings-ph.d.'er og offentlige ph.d.'er i perioden	1	1	2	3
Antall næringsfinansierte stillinger	1	1	2	3

RISIKOVURDERING OG TILTAK

RISIKOFAKTOR	KONSE- KVEN- S	SANN- SYNLIGHET	RISIKO	TILTAK
Kapasitet og kompetanse til å følge opp innovasjonsmuligheter	3	2	6	Knytte til oss ytterligere kompetanse på innovasjonsfeltet. Profesjonalisering av støttefunksjoner.
Evne til å hente ut finansiering fra andre finansieringskilder	2	3	6	Plan for ekstern finansiering av aktiviteter. Systematisering av næringslivspotensiale og arbeidet mot næringslivspartnere.

*Sektormål 3**God tilgang til utdanning.*

Virksomhetsmål 3.1

AHO stiller høye krav til studenter og ansatte og skal legge til rette for en kunnskapsorganisasjon med et meget godt arbeids- og læringsmiljø. Som arbeidsplass skal AHO preges av likeverd, respekt, effektivitet og sjenerøsitet

Kvalitativt styringsparameter:

- Student- og ansattgrupper ved AHO skal speile resten av samfunnet, gjennom geografisk, etnisk og sosialt mangfold.

RISIKOVURDERING OG TILTAK

RISIKOFAKTOR	KONSE- KVENS	SANN- SYNLIGHET	RISIKO	TILTAK
Evne til å tiltrekke søkere med minoritetsbakgrunn	2	3	6	Finne kunnskapsgrunnlag. Utrede og iverksette tiltak.

Virksomhetsmål 3.2

AHO skal som en del av nettverkssamarbeid ta et nasjonalt ansvar for videreutdanning og systemer for livslang læring innen våre fagfelt. AHO skal opprettholde kontakten med tidligere studenter gjennom alumninettverk.

Kvalitative styringsparametere:

- Fleksibel utdanning (Nasjonalt styringsparameter).
- AHO skal utvikle og formidle kunnskap som kan anvendes og videreutvikles i profesjonell praksis.

Kvantitative styringsparametere med årlig virkning				Ambisjon
	2012	2013	2014	2015
Gjennomførte studiepoeng i fht. utdanningsplan ⁵ :	-	-		
Master i urbanisme			89,8 %	
Master i arkitekturvern			67,5 %	

RISIKOVURDERING OG TILTAK

RISIKOFAKTOR	KONSE- KVENS	SANN- SYNLIGHET	RISIKO	TILTAK
Kritisk masse på videreutdanningene	3	2	6	Må utredes.
Kapasitet til å utvikle nye videreutdanningstilbud	2	3	6	Langsiktig prioritering av ressurser. Utrede.

⁵ Kan gjennomføres fra 2014, før det er tallene for usikre jfr. BS

*Sektormål 4**Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem*

Virksomhetsmål 4.1

AHO skal forvalte sine samlede ressurser effektivt og offensivt, slik at kjerneaktiviteten prioriteres, strategiske valg følges opp og de faglige målene nås.

Kvalitativt styringsparameter:

- Langsiktig økonomisk planlegging (Nasjonalt styringsparameter).

Virksomhetsmål 4.2

AHO skal bidra til at nasjonale kunnskapsressurser innenfor arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design forvaltes helhetlig og til at oppgaver og ansvar fordeles og løses gjennom konsentrasjon og arbeidsdeling.

Kvalitative styringsparametere

- Solide fagmiljøer (Nasjonalt styringsparameter).
- AHO skal ha robuste fagmiljøer, med langsiktige bemanningsplaner og personalpolitikk.

Kvantitative styringsparametere med årlig virkning				Ambisjon
	2012	2013	2014	2015
Andel kvinner i dosent- og professorstillinger (Nasjonalt styringsparameter) i %	27,6	21,6	21,7	25
Andel midlertidig ansatte (Nasjonalt styringsparameter) i %	48,6	47,7	47,0	45
Andel midlertidig ansatte ekskludert åremålsansatte i %	-	16,8	20	17

RISIKOVURDERING OG TILTAK

RISIKOFAKTOR	KONSE- KVENNS	SANN- SYNLIGHET	RISIKO	TILTAK
For lav kvinneandel i professorstillinger	2	3	6	Rekruttere kvinner til professorstillinger. Identifisere aktuelle kandidater. Tilrettelegge for opprykk fra førsteamanuensis til professor.

Presentasjon av budsjett for 2015

Styret vedtok i desember 2014 budsjett for 2015 med en revidering i februar 2015 etter at årsresultatet forelå.

	VEDTATT 2015
Tildelt fra KD	161 074 000
Overført fra AHOs reserve	7 300 000
Til disposisjon fra bevilgning	168 374 000
Inntekter	
Sum inntekter	6 980 000
Sum bevilgning og andre inntekter	175 354 000
Utgifter	
Investeringer	4 500 000
Lønnsbudsjett	92 158 870
Instituttene:	
Kurs, timelærere, drift av institutter	11 530 000
FoU-resultat	1 000 000
Kompensasjon deltakelse i prosjekter	2 000 000
Sum instituttene	13 530 000
Bruk av fondet og reserve	7 300 000
Drift og administrasjon:	
Felles driftsbudsjett	42 462 000
Administrative enheter	14 209 000
Sum drift og administrasjon	56 671 000
SUM UTGIFTER	176 659 870
BALANSE	194 130

Bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet benyttes i stor grad til normal drift ved AHO. Det er avsatt et beløp på 4,5 millioner til investeringer. Disse midlene går til mindre investeringer i bygg og utstyr, i tillegg til IKT-utstyr og infrastruktur.

Det er vedtatt at inntil 7,3 millioner kroner kan benyttes av oppspart reserve, Disse midlene skal ikke disponeres på en slik måte at det gir AHO fremtidige økte bundne utgifter. Midlene er vedtatt benyttet til blant annet følgende: Nye websider, landskapsstudiene i Tromsø, arbeidet med rekruttering, stimulere forskningen samt utrede en mulig ombygging av kantinen i Maridalsveien 29.

Utdanningskapasitet

UTDANNINGSINSTITUSJON: ARKITEKTUR OG DESIGNHØGSKOLEN I OSLO	
Overordnede spørsmål, jf. plandelen av Rapport og planer (2014-2015). Spørsmålene besvares kort.	
Spørsmål 1	Hvor mange studieplasser kan institusjonen øke med høsten 2015, gitt 60/40 finansiering fra departementet, men innenfor dagens øvrige rammebetingelser og infrastruktur?
Svar	AHO kan fra høsten 2015 øke opptaket til masterstudiene i landskapsarkitektur i Tromsø (AHO/UiT) med 15 ekstra studenter med en 60/40m finansiering.
Spørsmål 2	Hvilke begrensende faktorer står institusjonen særlig overfor som hindrer vekst (kan spesifiseres på utdanningsprogram ved behov)?
Svar	AHO kan også øke studenttallet generelt gjennom 60/40 finansiering. Begrensningen i Oslo er arealer. AHO må få tilført økte husleiemidler for å kunne oppruste sydflyøyen.
Spørsmål 3	Er det særskilte studieprogram som institusjonen ønsker å prioritere spesielt av strategiske årsaker eller for å rendyrke en faglig profil?
Svar	(a) AHO prioriterer landskapsutdanning i samarbeid med UiT. Her driver AHO en "pilot" i Tromsø med opptak i 2013 og 2014. Opptak og fellesmaster fra høsten 2015 avhenger av tilførsel av nye studieplasser (60/40). (b) AHO prioriterer næringsorienterte studieplasser innenfor design i samarbeid med KHiO. Vår oppfatning er at dette er studieplasser som i arbeidsmarkedssammenheng dekker innovasjons- og designrettet ingeniørkompetanse. AHO/KHiO ber om 50 nye studieplasser til 3 ulike programmer.
Spørsmål 4	Er det særskilte studieprogrammer som institusjonen ønsker å bygge ned eller avvike av samme årsaker?
Svar	Nei

Utdanningsområder	Utdanninger	Opptak høst 2014 (antall studieplasser)	Planlagt opptak høst 2015 (antall studieplasser)	Muligheter for økning i opptakskapasitet høst 2015?
Andre fag	Samlet	Antall	Antall	Ca. antall
		150	160	0
hvorav	Opptak på grunnutdanningsnivå	90	90	0
	Opptak på masternivå	60	70	

VI – ÅRSREGNSKAP

VI – 1 Styrets kommentarer til AHOs regnskap for 2014

1. *Institusjonens formål*

AHO er en selvstendig vitenskapelig høyskole på universitetsnivå ("specialized university") som omfatter disiplinene arkitektur, design, urbanisme og landskapsarkitektur. AHO driver kunnskapsutvikling innen praktiske, akademiske og kunstneriske felt og skal forvalte et internasjonalt og aktuelt kunnskapsnivå. AHO skal videreføre det beste i sin akademitradisjon og transformere denne inn i en ny institusjonskultur der den akademiske kunnskapsbasen er tydeligere, FoU-orienteringen mer gjennomgripende og det flerfaglige perspektivet sterkere. AHOs målsettinger og overordnede strategier er formulert i Strategisk plan 2020 som styret vedtok i 2010.

2. *Bekreftelse på at regnskapet er avlagt i samsvar med reglene*

AHO bekrefter at regnskapet er avlagt i samsvar med de statlige regnskapsstandarder som gjelder for et statlig periodisert regnskap, og presentert i samsvar med standard regnskapsmal fra Kunnskapsdepartementet.

3. *Gjennomføring av budsjettet i 2014*

AHOs oppdrag er gjennomført som planlagt og forutsatt i tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet for 2014.

4. *Utvikling i avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet*

Avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert aktivitet relatert til tildelingen fra Kunnskapsdepartementet (vårt overskudd innen ordinær drift) er ved utgangen av året økt med kr. 1,4 mill. Totalt sett er AHOs avsetninger ved utgangen av 2014 kr. 15,31 mill.

Reduksjonen er ca. 5,5 mill. kroner lavere enn budsjettet. Mindreforbruket samsvarer med oppsummering og prognoser etter andre tertial høsten 2014.

Resultatet skyldes mindreforbruk på fellesutgifter og lønn samt noe mindreforbruk ved våre institutter og i administrative utgifter samt enkelte strategiske satsinger som har medført mindre kostnader enn budsjettet. Ambisjonsnivået for aktiviteter har vært høyt og enkelte planlagte aktiviteter er utsatt til 2015.

Avsetningen tilsvarer ved utgangen av 2014 ca. 9,8 % av AHOs bevilgning fra Kunnskapsdepartementet. Dette overstiger styrets mål om en avsetning på om lag 5 % av total årlig bevilgning. Deler av avsetningen vil bli brukt i 2015 til investeringer og planlagte strategiske tiltak. Avvikene redegjøres for i punkt 6.

Avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert aktivitet relatert til Norges forskningsråd er ved utgangen av året kr 4,1 mill. Sum avsatt andel av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet er positiv med kr. 19,4 mill. ved utgangen av året. Pr. 31.12.2013 var denne kr. 18,8 mill. kroner.

5. *Vesentlige endringer i forhold til tidligere regnskap*

Resultater

Resultat av ordinære aktiviteter inklusive finanskostnader er positivt med kr 1,4 mill. for 2014. For 2013 var dette negativt med 1,55 mill. I dette ligger en tilsvarende økning i forpliktelsen overfor Kunnskapsdepartementet (avsetning statlig aktivitet).

I 2009 viste AHOs regnskap overforbruk. Resultatene fra 2010 og fram til 2012 har mange fellestrekk i den forstand at de alle har gitt rom for oppbygging av fond/avsetninger og vist mindreforbruk i forhold til budsjett. For 2014 var det budsjettert med bruk av avsetningen med kr. 4,1 mill. Mindreforbruk i forhold til budsjett er på kr. 5,5 mill. kroner.

Årets resultat fra oppdragsfinansiert aktivitet er kr 118 000. For 2013 var resultatet kr 104 000. AHO har nå en positiv virksomhetskapital på kr 233 000.

Inntekter

AHOs inntekter fra bidragsfinansiert aktivitet er økt med kr 2,0 mill. (13,5 %) sammenliknet med samme periode i fjor. Inkluderer man avregningen relatert til Forskningsrådet, har totale inntekter og avregninger for bidragsfinansiert aktivitet minket med kr 0,7 mill. i samme periode. Vi vurderer tallene som uttrykk for svingninger over tid i en relativt liten FoU-økonomi der enkeltprosjekter gir store prosentvise utslag.

AHO bygger nå opp oppdragsfinansiert virksomhet først og fremst innen marin sektor og tjenstedesign innen offentlig sektor og styret ser satsingene som løfterike. Målet nå er å videreføre den positive utviklingen fra de siste årene.

Kostnader

AHOs totale driftskostnader på kr 177,1 mill. viser en økning på 6,3 % fra 2013. Lønnskostnadene er økt med 8 % til kr 110 mill. Denne økningen skyldes normal lønnsutvikling og noen nyansettelser. Andre driftskostnader er økt med 3,4 % fra 2013 til kr 63,8 mill. i 2014.

Styrets oppfatning er at AHO har kontroll med egen kostnadsutvikling, men styret vurderer at det ikke er rom for større økninger i 2015 av utgiftsposter som gir langtidsvirkninger på AHOs budsjett.

6. *Vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap*

Regnskapet viser et positivt resultat av ordinære aktiviteter inklusive finanskostnader på kr. 1,5 mill. Dette utgjør endringen i forpliktelsen til KD og er ca. kr. 5,5 mill. høyere enn budsjettert, jf. tabell i kap 6.1. I tillegg kommer endring i NFR-forpliktelsen på kr 0,5 mill. (jf. note 15 i årsregnskapet) samt resultat fra oppdragsprosjekter på kr 118 000.

AHOs lønnskostnader på kr. 98,7 mill. for ordinær virksomhet (ekskl. BOA), er kr 2,6 mill under budsjett.

Regnskapet viser et mindreforbruk på kr. 5,5 mill i forhold til budsjett for andre driftskostnader innen ordinær virksomhet (ekskl. BOA). Mindreforbruket er fordelt på flere ulike avdelinger og omfatter ulike typer driftskostnader.

6.1 Avdelingene/ instituttene budsjettavvik

AHO har et positivt budsjettavvik på driftsresultatet på ca. kr 5,5 mill. for den ordinære virksomheten. Dette skyldes inntekter som har vært høyere enn forventet og mindreforbruk ved flere ulike budsjettenheter. Instituttene har samlet sett et mindreforbruk. Dette er et uttrykk for at instituttene har fått større og mer komplekse budsjetter. Samtidig har aktivitetsnivået i 2014 trolig vært planlagt noe høyt både administrativt og på enkelte av instituttene, og prosjekter er strukket ut i 2015.

Tabellen under viser hvordan årsresultatet til AHO fordeler seg.

Årsresultat ved AHO for 2014 (tall i hele tusen)	
Mindreforbruk administrasjon og vitenskapelige fellestjenester inkl strategiske midler	4 448
Mindreforbruk instituttene	1 089
<i>Form, teori og historie</i>	<i>73</i>
<i>Urbanisme og landskap</i>	<i>146</i>
<i>Arkitektur</i>	<i>418</i>
<i>Design</i>	<i>452</i>
Totalt AHO	5 537

Styret kommenterer de vesentlige avvikene:

Fellesutgifter og administrasjon

Fellesutgifter og administrasjonen som helhet har totalt et mindreforbruk på 4,45 millioner kroner. Dette skyldes flere forhold som felles lønn kr. 1,7 mill., felles driftsutgifter med elektrisitet kr. 2,2 mill. og administrasjon med kr. 0,6 mill.

Mindreforbruk instituttene

Instituttene inklusive grunnundervisningen har et samlet mindreforbruk på 1,09 millioner kroner. Institutt for urbanisme og landskap og Institutt for form, teori og historie har et lite

mindreforbruk. Institutt for design og institutt for arkitektur har begge et mindreforbruk på vel 400 000 kroner.

Mindreforbruket er ikke uttrykk for reduksjon i omfanget av den tilbudte undervisningen eller planlagt FoU-arbeid.

Arkitektur

Instituttet har et mindreforbruk på 418 000 kroner. Mindreforbruket skyldes i hovedsak at omtrent halvparten av midlene bevilget i 2014 til kjøp av teknologikompetanse er planlagt brukt i 2015. I tillegg er deler av lønnsmidler som ble bevilget i revidert budsjett i juni 2014 spart og planlagt benyttet i 2015.

Urbanisme og landskap

Instituttets resultat er nær det budsjetterte og viser et mindreforbruk på drift på kr 146 000, dette skyldes at instituttet har ønsket å benytte deler av midlene bevilget til innkjøp av GIS-kompetanse i 2015.

Design

Instituttet har et mindreforbruk på kr 452 000 kroner på ordinær drift. Dette er et planlagt mindreforbruk. Instituttet har hatt som mål og spare 500 000 kroner til bruk i 2015 da de har vært klar over at deres bevilgning av innspart lønn på prosjekter vil bli redusert med rundt 600 000 kroner i 2015. Instituttet har hatt et ønske om å bygge opp en overførbar reserve for å kunne disponere disse midlene til prioriterte satsninger.

Form, teori og historie

Ved Institutt for form, teori og historie samsvarer resultat med budsjett. Regnskapet viser et lite mindreforbruk på kr 73 000 på den ordinære driften.

7. Investeringer i perioden og planlagte investeringer i senere perioder

Investeringene er på kr. 6,6 mill. i 2014. Budsjettet er på kr. 4,5 millioner. I 2014 er 4,4 millioner kroner investert i IKT utstyr mens det resterende fordeler seg på inventar med 0,9 mill., maskiner 0,6 mill. og 0,7 millioner er investeringer i bygget.

8. Trender og utvikling i inntekter og sentrale kostnader

Inntekter

AHOs andel av eksterne inntekter, dvs. inntekter utenom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet, har de siste årene holdt seg på et nivå mellom 12 -15 %. I 2014 er andelen eksterne inntekter på vel 14 %. I 2005 var andelen nede i 2 %. AHO har de senere årene hatt en bevisst satsing for å utvikle institusjonen til en forskningsinstitusjon.

Oppdragsinntekter har også hatt en positiv utvikling de samme årene. I 2014 var oppdragsinntektene på kr 1,4 mill. For 2013 var inntektene på 0,6 mill. AHO har arbeidet bevisst for å øke disse inntektene de siste årene. Satsingen innen maritim sektor og design av offentlige tjenester har i 2014 bidratt til økningen.

Kostnader

Andel lønnskostnader av totale driftskostnader har holdt seg stabilt på ca. 60 % i årene 2009-2011. I 2014 er andelen ca. 62 %. Dette er på samme nivå som i 2013. Styrets intensjon er å holde lønnskostnadene på det nivået det nå har for å unngå en økt andel faste kostnader og redusert handlingsrom.

9. Styrets samlede vurdering

Styret har i 2014 fulgt AHOs økonomi nøye og er tilfreds med utviklingen i økonomien for 2014. Årsregnskapet presenterer en sunn økonomisk situasjon, men det er i 2015 et behov for å sikre at aktivitetsnivået og planlagte kostnader samsvarer med AHOs gjennomføringsevne.

Avsetningene er per i dag fortsatt høye. Målet er fortsatt at avsetningen til reserve/planlagte strategiske satsinger skal være på ca. 5 % av bevilgningen fra KD. Dette innebærer at budsjettet for 2015 gir rom for viktige strategiske tiltak og investeringer.

Styret vil etter erfaringer med budsjett/regnskap for 2014 fortsatt ha et fokus på aktivitetsnivå og gjennomføringsevne.

VI - 2 Oppstilling av bevilgningsrapportering

Beholdninger på konti i kapitalregnskapet pr. 31.12.2014					
Konto	Tekst	Note	2014	2013	Endring
6001/8202xx	Oppgjørskonto i Norges Bank	17	48 024	38 818	9 206
628002	Leieboerinnskudd	11	0	0	0
640205	Tøyenfondet		0	0	0
640206	Observatoriefondet		0	0	0
6402xx/8102xx	Gaver og gaveforsterkninger		0	0	0

Beholdninger rapportert i likvidrapport ¹⁾		Note	Regnskap 2014
Oppgjørskonto i Norges Bank			
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	17		38818
Endringer i perioden (+/-)			9206
<i>Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank</i>	17		48024
Øvrige bankkonti Norges Bank²⁾			
Inngående saldo på i øvrige bankkonti i Norges Bank	17		2262
Endringer i perioden (+/-)			-1901
<i>Sum utgående saldo øvrige bankkonti i Norges Bank</i>	17		361

Samlet tildeling i henhold til utbetalingsbrev				
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling
260	Universiteter og høyskoler	50	Statlige universiteter og høyskoler	156 245
280	Felles enheter	01	Driftsutgifter	0
280	Felles enheter	21	Spesielle driftsutgifter	0
280	Felles enheter	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	0
280	Felles enheter	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	0
281	Felles tiltakfor univ. og hs	01	Driftsutgifter, kan nyttes under post 70	0
281	Felles tiltakfor univ. og hs	45	Større utstyrskaffelser, kan overføres	0
<i>Sum høyere utdanning og fagskoler</i>				0
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx		0
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx		0
Sum utbetalinger i alt				156245

1) Dersom virksomheten disponerer flere oppgjørskontoer i Norges Bank enn den ordinære driftskontoen, skal også disse beholdningene spesifiseres med inngående saldo, endring i perioden og utgående saldo. Slike beholdninger skal også inngå i oversikten over beholdninger rapportert til kapitalregnskapet. 2) Vesentlige beløp spesifiseres særskilt nedenfor.

VI – 3 Oppstilling av virksomhetsregnskapet

	Note	2014	2013
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	153 351	145 037
Inntekt fra gebyrer	1	0	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	15 130	14 286
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	7 782	4 920
Andre driftsinntekter	1	2 570	1 093
Sum driftsinntekter		178 833	165 337
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	2	109 563	102 071
Varekostnader		0	0
Andre driftskostnader	3	63 846	61 672
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	4,5	0	0
Avskrivninger	4,5	3 717	2 875
Nedskrivninger	4,5	0	0
Sum driftskostnader		177 126	166 618
Ordinært driftsresultat		1 707	-1 281
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	22	5
Finanskostnader	6	204	168
Sum finansinntekter og finanskostnader		-182	-163
Inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.			
Utbytte fra selskaper m.v.		0	0
Sum inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.		0	0
Resultat av ordinære aktiviteter		1 525	-1 445
Avregninger			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15	-1 407	1 549
Sum avregninger		-1 407	1 549
Periodens resultat		118	104
Disponeringer			
Tilført annen opptjent virksomhetskaptal	8	118	104
Sum disponeringer		118	104
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Inntekter av gebyrer og avgifter direkte til statskassen	9	0	0
Overføringer til statskassen	9	0	0
Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Overføringer fra statskassen til tilskudd til andre	10	0	0
Utbetalinger av tilskudd til andre	10	0	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0

Balanse

	Note	31.12.2014	31.12.2013
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Forskning og utvikling	4	0	0
Rettigheter og lignende immaterielle eiendeler	4	0	0
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		0	0
II Varige driftsmidler			
Bygninger, tomter og annen fast eiendom	5	0	0
Maskiner og transportmidler	5	2 311	2 039
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	13 081	10 458
Anlegg under utførelse	5	0	0
Beredskapsanskaffelser	5	0	0
<i>Sum varige driftsmidler</i>		15 391	12 497
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i datterselskaper	11	0	0
Investeringer i tilknyttet selskap	11	0	0
Investeringer og aksjer og andeler	11	0	0
Obligasjoner og andre fordringer		0	0
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		0	0
Sum anleggsmidler		15 391	12 497
B. Omløpsmidler			
I Varebeholdning og forskudd til leverandører			
Varebeholdninger	12	0	0
Forskuddsbetalinger til leverandører	12	0	0
<i>Sum varebeholdning og forskudd til leverandører</i>		0	0
II Fordringer			
Kundefordringer	13	3 564	5 475
Andre fordringer	14	1 989	7 632
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16	0	0
<i>Sum fordringer</i>		5 553	13 106
III Investeringer			
Tøyenfondet og Observatoriefondet	8	0	0
<i>Sum finansielle omløpsmidler</i>		0	0
IV Kasse og bank			
Bankinnskudd på konsernkonto i Norges Bank	17	48 024	38 817
Andre bankinnskudd	17	361	86
Andre kontanter og kontantekvivalenter	17	0	0
<i>Sum kasse og bank</i>		48 385	38 903
Sum omløpsmidler		53 938	52 009
Sum eiendeler		69 329	64 507

Balanse

VIRKSOMHETSKAPITAL OG GJELD	Note	31.12.2014	31.12.2013
C. Virksomhetskaperital			
I Innskutt virksomhetskaperital			
Innskutt virksomhetskaperital			
<i>Sum innskutt virksomhetskaperital</i>	8	0	0
		0	0
II Opptjent virksomhetskaperital			
Opptjent virksomhetskaperital			
<i>Sum opptjent virksomhetskaperital</i>	8	233	116
		233	116
Sum virksomhetskaperital		233	116
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelseser			
Ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler			
Andre avsetninger for forpliktelseser	4, 5	15 391	12 497
<i>Sum avsetning for langsiktige forpliktelseser</i>		0	0
		15 391	12 497
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld			
<i>Sum annen langsiktig gjeld</i>		0	0
		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld			
Skyldig skattetrekk		11 117	13 514
Skyldige offentlige avgifter		4 134	3 578
Avsatte feriepengeser		4 062	3 459
Forskuddsbetalte, ikke opptjenteser inntekteser		8 301	8 087
Annen kortsiktig gjeld	16	818	228
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>	18	5 828	4 243
		34 259	33 110
IV. Avregning med statskassen			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)			
Avsetning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	7	0	0
Ikke inntektsførteser bevilgningeser og bidrag (nettobudsjetterte)	15	15 299	14 142
Ikke inntektsførteser gaveser og gaveforsterkningeser	15	4 145	4 183
<i>Sum avregningeser</i>	15	0	459
		19 445	18 784
Sum gjeld		69 095	64 392
Sum virksomhetskaperital og gjeld			
		69 328	64 508

VI - 4 Generelle regnskapsprinsipper

Regnskapet er satt opp i samsvar med Statlige Regnskapsstandarder (SRS) og veiledningsnotater som er utarbeidet i forbindelse med Finansdepartementets utprøving av periodiseringsprinsippet i utvalgte statlige virksomheter med Kunnskapsdepartementets tilpasninger for universitets- og høyskolesektoren.

Anvendte regnskapsprinsipper

Inntekter

Tildelinger uten motytelse eller med utsatt motytelse er behandlet etter bestemmelsene i SRS 10. Dette innebærer at bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet, andre departement, statlige etater og tilskudd fra Norges forskningsråd er presentert i regnskapet i den perioden tilskuddet er mottatt. Bevilgninger og tilskudd fra Kunnskapsdepartementet, andre departement, statlige etater og Norges forskningsråd som ikke er benyttet på balansedagen, er klassifisert som forpliktelse, og ført opp i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen (motsatt sammenstilling). Tilsvarende gjelder for andre statlige bevilgninger og tilskudd som gjelder vedkommende periode, og som ikke er benyttet på balansedagen. Bevilgninger og tilskudd fra statlige virksomheter som uttrykkelig er forutsatt benyttet i senere perioder, er klassifisert som forskudd, og presentert som ikke inntektsført bevilgning i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen. Bidrag fra andre som ikke er benyttet på balansedagen, er klassifisert som forskudd, og presentert som ikke inntektsførte bidrag i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen (motsatt sammenstilling). Tilsvarende gjelder for gaver og gaveforsterkninger.

Inntekter som forutsetter en motytelse, er behandlet etter bestemmelsene i SRS 9 og er resultatført i den perioden rettigheten til inntekten er opptjent. Slike inntekter måles til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter fra salg av tjenester anses som opptjent, på det tidspunktet krav om vederlag oppstår.

Inntekter fra Norges forskningsråd er fra 2013 omklassifisert til tilskudd (bidrag) og inntektsført på artskonto 3400. I sammenheng med denne prinsippendringen er ubrukte midler pr. 31.12.2012 (IB 2013) til konto 218 i regnskapet for 2013. Det betyr at mellomværende med NFR heretter vises i note 15 del II.

Kostnader

Kostnader ved virksomhet som er finansiert av bevilgninger, eller midler som skal behandles tilsvarende, er resultatført i den perioden kostnaden er pådratt eller når det er identifisert en forpliktelse.

Kostnader som vedrører transaksjonsbaserte inntekter, er sammenstilt med de tilsvarende inntekter og kostnadsført i samme periode. Prosjekter innen oppdragsvirksomhet er behandlet etter metoden løpende avregning uten fortjeneste. Fullføringsgraden er målt som forholdet mellom påløpte kostnader og totalt estimerte kontraktskostnader.

Tap

Det er ikke foretatt en generell vurdering knyttet til latente tap i aktive oppdragsprosjekter. Eventuelle tap konstateres først ved avslutning av prosjektet og er som hovedregel kostnadsført når en eventuell underdekning i prosjektet er endelig konstatert. For aktive prosjekter hvor det er konstatert sannsynlig tap, er det avsatt for latente tap.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Fordringer er klassifisert som omløpsmidler, hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet

Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Aksjer og andre finansielle eiendeler

Aksjer og andre finansielle eiendeler er balanseført til historisk anskaffelseskost på transaksjonstidspunktet. Aksjer og andeler som er anskaffet med dekning i bevilgning over 90-post, og aksjer anskaffet før 1. januar 2003 og som ble overført fra gruppe 1 til gruppe 2 fra 1. januar 2009, har motpost i *Innskutt virksomhetskapital*. Aksjer og andeler som er finansiert av overskudd av eksternt oppdragsvirksomhet, har motpost i *Opptjent virksomhetskapital*. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer. Mottatt utbytte og andre utdelinger er inntektsført som annen finansinntekt.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Varige driftsmidler balanseføres med motpost *Forpliktelser knyttet til anleggsmidler*.

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet, oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Ved realisasjon/avgang av driftsmidler resultatføres regnskapsmessig gevinst/tap. Gevinst/tap beregnes som forskjellen mellom salgsvederlaget og balanseført verdi på realisasjonstidspunktet. Resterende bokført verdi av *forpliktelse* knyttet til anleggsmiddelet på realisasjonstidspunktet er vist som *Utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler* i note 1.

Immaterielle eiendeler

Eksternt innkjøpte immaterielle eiendeler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Immaterielle eiendeler er balanseført med motpost.

Forpliktelser knyttet til anleggsmidler.

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet, oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Varebeholdninger

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Egentilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning er vurdert til full tilvirkningskost. Det er foretatt nedskrivning for påregnelig ukurans.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg er det for kundefordringer gjort en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Internhandel

Alle vesentlige interne transaksjoner og mellomværender innen virksomheten er eliminert i regnskapet.

Pensjoner

De ansatte er tilknyttet Statens Pensjonskasse (SPK). Det er lagt til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming, og det er ikke foretatt beregning eller avsetning for eventuell over- eller underdekning i pensjonsordningen. Årets pensjonskostnad tilsvarer årlig premie til SPK.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskapsårets slutt.

Ekstraordinære poster

Transaksjoner som anses som uvanlige, uregelmessige og vesentlige klassifiseres som ekstraordinære.

Virksomhetskapi tal

Universiteter og høyskoler kan bare opptjene virksomhetskapi tal innenfor sin oppdragsvirksomhet. Deler av de midlene som opptjenes innenfor oppdragsvirksomhet, kan føres tilbake til og inngå i virksomhetens tilgjengelige midler til dekning av drift, anskaffelser eller andre forhold innenfor formålet til institusjonen. Midler som gjennom interne disponeringer er øremerket slike formål, er klassifisert som virksomhetskapi tal ved enhetene.

Kontantstrøm

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den *direkte* metode tilpasset statlige virksomheter.

Kontoplan

Kunnskapsdepartementets kontoplan for virksomheter i universitets- og høyskolesektoren er lagt til grunn.

Selvassurandørprinsipp

Staten er selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle bankinnskudd / utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

VI – 5 Noter til regnskapet

Notene er ikke fortløpende nummerert, men har lik nummerering som i økonomi-rapporteringen til DBH.

Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter	2014	2013	B 2015
<i>Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</i>			
Overført bevilgning fra foregående år (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet *	156 245	149 003	161 074
- brutto benyttet til investeringsformål / varige driftsmidler av periodens bevilgning / driftstilskudd (-)	-6 611	-6 841	0
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	3 717	2 875	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0
+ inntekt til pensjoner (gjelder virksomheter som er med i sentral ordning)	0	0	0
- utbetaling av tilskudd til andre (-)	0	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet*	0	0	0
<i>Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</i>	153 351	145 037	161 074
<i>* Vesentlige tildelinger skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.</i>			
<i>Tilskudd og overføringer fra andre departement</i>			
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement *	0	0	0
- brutto benyttet til investeringsformål/ varige driftsmidler av periodens bevilgning/ driftstilskudd (-)	0	0	0
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0	0
- utbetaling av tilskudd til andre (-)	0	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0	0
<i>Sum tilskudd og overføringer fra andre departement</i>	0	0	0
<i>* Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.</i>			
Sum inntekt fra bevilgninger (linje RE.1 i resultatregnskapet)	153 351	145 037	161 074
<i>Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer *</i>			
Periodens tilskudd/overføring 1	0	0	0
Periodens tilskudd/overføring 2	0	0	0
Andre tilskudd /overføringer i perioden*	0	0	0
- utbetaling av tilskudd til andre (-)	0	0	0
Periodens tilskudd /overføring fra Utdanningsdirektoratet	0	0	0
- utbetaling av tilskudd fra Utdanningsdirektoratet til andre (-)	0	0	0
Periodens tilskudd /overføring fra NFR	12 851	12 031	7 480
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra NFR til andre (-)	0	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer (spesifiseres)	678	218	0
<i>Sum tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer</i>	13 529	12 249	7 480

*Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet.

Tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet *

Periodens tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond (RFF)	0	0	0
- utbetaling av tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond til andre (-)	0	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	80	160	0
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	120	515	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	1 361	1 090	1 000
Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning	-3	0	0
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning til andre (-)	0	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	4	264	0
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet til andre (-)	0	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre	41	8	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	1 602	2 037	1 000

*Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet.

Tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger *

Mottatte gaver/gaveforsterkninger i perioden	0	0	0
- ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger (-)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra mottatte gaver/gaveforsterkninger (+)	0	0	0
Sum tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger	0	0	0

*Vesentlige bidrag skal spesifiseres på egne linjer eller i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet.

Sum tilskudd og overføringer fra andre (linje RE.3 i resultatregnskapet)	15 130	14 286	8 480
---	---------------	---------------	--------------

Gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv. *

Salg av eiendom	0	0	0
Salg av maskiner, utstyr mv	0	0	0
Salg av andre driftsmidler	0	0	0
Sum gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv. (linje RE.4 i resultatregnskapet)	0	0	0

* Vesentlige salgstransaksjoner skal kommenteres og det skal angis eventuell øremerking av midlene. Merk at det er den regnskapsmessige gevinst og ikke salgssum som skal spesifiseres under driftsinntekter, jf. også note 9.

Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter, forts

Salgs- og leieinntekter

Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet

Statlige etater	0	0	0
Kommunale og fylkeskommunale etater	102	95	0
Organisasjoner og stiftelser	0	0	0
Næringsliv/privat	1 038	537	0
Andre	0	0	0

Sum inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet	1 140	632	0
---	--------------	------------	----------

Andre salgs- og leieinntekter

Andre salgs- og leieinntekter 1	4 861	2 254	0
Andre salgs- og leieinntekter 2	1 780	2 034	0
Andre salgs- og leieinntekter*			

Sum andre salgs- og leieinntekter	6 642	4 288	0
--	--------------	--------------	----------

Sum salgs- og leieinntekter (linje RE.5 i resultatregnskap)	7 782	4 920	0
--	--------------	--------------	----------

Andre inntekter

Gaver som skal inntektsføres	0	0	0
Øvrige andre inntekter 1	2 570	1 093	0
Øvrige andre inntekter 2	0	0	0
Øvrige andre inntekter*	0	0	0

Sum andre inntekter (linje RE.6 i resultatregnskap)	2 570	1 093	0
--	--------------	--------------	----------

Gebyrer og lisenser *

Gebyrer	0	0	0
Lisenser	0	0	0

Sum andre inntekter (linje RE.2 i resultatregnskap)	0	0	0
--	----------	----------	----------

* Vesentlige inntekter av denne typen skal spesifiseres på egne linjer eller i egne avsnitt.

Dette avsnittet skal bare brukes når gebyrerene eller lisensene skal klassifiseres som driftsinntekt for institusjonen. Dersom institusjonen krever inn gebyrer eller mottar midler knyttet til lisenser på vegne av staten og som skal overføres til statskassen, skal slike midler klassifiseres som innrevningsvirksomhet og presenteres i avsnittet for innkrevningsvirksomhet i resultatregnskapet og spesifiseres i note 9.

Sum driftsinntekter	178 833	165 337	169 554
----------------------------	----------------	----------------	----------------

Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer, Norges forskningsråd og de regionale forskningsfondene skal som hovedregel behandles regnskapsmessig som bidrag i regnskapet for 2013.

Note 2 Lønn og sosiale kostnader

	2014	2013
Lønninger	77 371	72 937
Feriepenger	9 277	8 787
Arbeidsgiveravgift	13 256	12 403
Pensjonskostnader*	9 866	8 676
Sykepenger og andre refusjoner	-1 911	-2 036
Andre ytelser	1 705	1 303
Sum lønnskostnader	109 563	102 071

Antall årsverk: 131 132

*Gjelder virksomheter som betaler pensjonspremie selv (alle som har unntak fra bruttoprinsippet):

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats til Statens pensjonskasse er 13,15 prosent for 2014.

Premiesatsen for 2013 var 12,16 prosent.

Lønn og godtgjørelser til ledende personer	Lønn	Andre godtgjørelser
Rektor	1 238 800	

Godtgjørelse til styremedlemmer	Fast godtgjørelse	Godtgjørelse pr. møte
Styrets leder	100 000	
Styremedlemmer fra egen institusjon		
Eksterne styremedlemmer	200 000	
Styremedlemmer valgt av studentene	43 500	
Varamedlemmer for styremedlemmer fra egen institusjon		
Varamedlemmer for eksterne styremedlemmer	9 315	9 315
Varamedlemmer for studentrepresentanter	3 645	3 645

Lønn og godtgjørelser til ledende personer oppgis i kroner for budsjettåret 2014. For styremedlemmer som har fast godtgjørelse, oppgis godtgjørelsen for budsjettåret 2014. Når det gis godtgjørelse pr. møte, oppgis satsen pr. møte. Godtgjørelsen pr møte er oppgitt med timer og en timesats på 405 kr pr time.

Note 3 Andre driftskostnader

	2014	2013
Husleie	26 405	25 325
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	27
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	207	194
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	6 056	6 685
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	531	546
Mindre utstysanskaffelser	4 124	3 835
Leie av maskiner, inventar og lignende	1 266	2 318
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	7 760	7 661
Reiser og diett	6 665	6 995
Øvrige driftskostnader (*)	10 832	8 085
Sum andre driftskostnader	63 846	61 672

(*) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet

Note 5 Varige driftsmidler

	Maskiner, transportmidler	Annet inventar og utstyr	SUM
Anskaffelseskost 31.12.2013	12 478	41 693	54 171
+Tilgang pr. 31.12.2014 (+)	561	6 050	6 611
-Avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2014 (-)	0	0	0
+/- fra anlegg under utførelse til annen gruppe (+/-)			
Anskaffelseskost 31.12.2014	13 040	47 743	60 783
-Akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2013 (-)		0	0
-Nedskrivninger pr. 31.12.2014 (-)	0	0	0
-Akkumulerte avskrivninger 31.12.2013 (-)	-10 439	-31 235	-41 674
-Ordinære avskrivninger pr. 31.12.2014 (-)	-290	-3 427	-3 717
+ Akkumulerte avskrivninger avgang pr. 31.12.2014 (+)	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2014	2 311	13 081	15 392

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

	2014	2013
Finansinntekter		
Renteinntekter	2	0
Agio gevinst	20	4
Oppskrivning av aksjer	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum finansinntekter	22	5

Finanskostnader

Rentekostnad	20	8
Nedskrivning av aksjer	0	0
Agio tap	184	159
Annen finanskostnad	0	0
Sum finanskostnader	204	168

Utbytte fra selskaper m.v.

Mottatt utbytte fra selskap XX	0	0
Mottatt utbytte fra selskap YY	0	0
Mottatt utbytte fra selskap ZZ	0	0
Mottatt utbytte fra selskap andre selskap*	0	0
Sum mottatt utbytte	0	0

* Spesifiseres om nødvendig på egne linjer under oppstillingen.

Grunnlag beregning av rentekostnad på investert kapital:

	31.12.2013	31.12.2014	Gjennomsnitt i perioden
Balanseført verdi immaterielle eiendeler	0	0	0
Balanseført verdi varige driftsmidler	12 497	15 391	13 944
Sum	12 497	15 391	13 944

Antall måneder på rapporteringstidspunktet:	12
Gjennomsnittlig kapitalbinding i år 2014:	13 944
Fastsatt rente for år 2014:	1,79 %
Beregnet rentekostnad på investert kapital*:	250

Beregning av rentekostnader på den kapitalen som er investert i virksomheten vises her i henhold til "Utkast til veiledningsnotat om renter på kapital"

* Gjelder bare institusjoner som balansefører anleggsmidler. Beregnet rentekostnad på investert kapital skal kun gis som noteopplysning. Den beregnede rentekostnaden skal ikke regnskapsføres.

Note 8 Innskutt og opptjent virksomhetskaper (nettobudsjetterte virksomheter)

Nettobudsjetterte virksomheter kan ikke etablere virksomhetskaper innenfor den bevilgningsfinansierte og bidragsfinansierte aktiviteten, se note 15. Opptjent virksomhetskaper tilsvarer dermed resultatet fra oppdragsfinansiert aktivitet.

Universitet og høyskoler kan anvende opptjent virksomhetskaper til å finansiere investeringer i randsone- virksomhet. Når virksomhetskaper er anvendt til dette formålet, er den å anse som bundet virksomhetskaper, dvs den kan ikke anvendes til å dekke eventuelle underskudd innenfor den løpende driften.

Innskutt virksomhetskaper er kapitalene knyttet til aksjer som ble finansiert av bevilgning på 90-post og som derfor tidligere var klassifisert som aksjer i gruppe 1. Disse aksjene føres nå i gruppe 2 og er overført til den enkelte institusjons virksomhetsregnskap. Innskutt virksomhetskaper skal anses som bundet.

	Beløp
<i>Innskutt virksomhetskaper:</i>	
Innskutt virksomhetskaper 01.01.2014	0
Oppskrivning av eierandeler i perioden (+)	0
Nedskrivning av eierandeler i perioden (-)	0
Salg av eierandeler i perioden (-)	0
<i>Innskutt virksomhetskaper 31.12.2014</i>	0
<i>Bunden virksomhetskaper:</i>	
Bunden virksomhetskaper pr.	0
Kjøp av aksjer i perioden	0
Salg av aksjer i perioden (-)	0
Oppskrivning av aksjer i perioden	0
Nedskrivning av aksjer i perioden (-)	0
<i>Bunden virksomhetskaper 01.01.2014</i>	0
<i>Innskutt og bunden virksomhetskaper 01.01.2014</i>	0
<i>Annen opptjent virksomhetskaper:</i>	
Annen opptjent virksomhetskaper 01.01.2014	116
Underskudd bevilgningsfinansiert aktivitet belastet annen opptjent virksomhetskaper (-)	0
Overført fra periodens resultat	118
Overført til/fra bunden virksomhetskaper (+/-)	0
<i>Annen opptjent virksomhetskaper 31.12.2014</i>	233
<i>Sum virksomhetskaper 31.12.2014</i>	233

Nettobudsjetterte virksomheter kan eventuelt supplere med ytterligere spesifisering og gruppering av opptjent virksomhetskaper på egne linjer under oppstillingen. (Gjelder f. eks. virksomheter som fordeler opptjent virksomhetskaper til underliggende driftsenheter)

Note 13 Kundefordringer

	<u>31.12.2014</u>	31.12.2013
Kundefordringer til pålydende	3 922	5 833
Avsatt til latent tap (-)	-358	-358
Sum kundefordringer	3 564	5 475

Note 14 Andre kortsiktige fordringer

	<u>31.12.2014</u>	31.12.2013
Fordringer		
Forskuddsbetalt lønn	115	0
Reiseforskudd	863	464
Personallån	90	226
Andre fordringer på ansatte	17	-7
Forskuddsbetalte kostnader	419	6 838
Andre fordringer	484	111
Fordring på datterselskap m.v*	0	0
Sum	1 989	7 632

* gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter)

Den andel av bevilgninger og midler som skal behandles tilsvarende som ikke er benyttet ved regnskapsavslutningen, er å anse som en forpliktelse. Det skal spesifiseres hvilke formål bevilgningen forutsettes å dekke i påfølgende termin. Vesentlige poster skal spesifiseres på egne avsnitt under oppstillingen.

Det er foretatt følgende interne avsetninger til de angitte prioriterte oppgaver/formål innenfor bevilgningsfinansiert aktivitet og aktivitet som skal behandles tilsvarende:

Avsetning pr. 31.12.2014	Overført fra virksomhets- kapital	Avsetning pr. 31.12.2013	Endring i perioden
--------------------------------	---	--------------------------------	--------------------------

Inntektsførte bevilgninger:***Kunnskapsdepartementet****Utsatt virksomhet*

Ubrukte midler ved enhetene	1 280	1 280	0
Resultat ved enhetene 2014	1 407	0	1 407
Prioritert oppgave 3	0	0	0
Andre prioriterte oppgaver*	0	0	0
SUM utsatt virksomhet	2 687	0	1 280

Strategiske formål

Forprosjekt i Tromsø	1 000		1 000	0
Prioritert oppgave 2	0		0	0
Prioritert oppgave 3	0		0	0
Andre prioriterte oppgaver*	0		0	0
<i>SUM strategiske formål</i>	1 000	0	1 000	0
<i>Større investeringer</i>				
Forprosjekt Sydflyøyen	500		500	0
Utvikling av AHO's web-sider	1 500		1 500	0
Utskifting av møbler	1 220		1 220	0
Langsiktige investeringer i bygget	7 136		7 136	0
<i>SUM større investeringer</i>	10 356	0	10 356	0
<i>Andre avsetninger</i>				
Stillinger ved instituttene	1 500		1 500	0
Prioritert oppgave 2	0		0	0
Prioritert oppgave 3	0		0	0
Andre prioriterte oppgaver*	0		0	0
<i>SUM andre avsetninger</i>	1 500	0	1 500	0
Sum Kunnskapsdepartementet	15 543	0	14 136	1 407
<i>Andre departementer</i>				
Utsatt virksomhet	0		0	0
Strategiske formål	0		0	0
Større investeringer	0		0	0
Andre avsetninger	0		0	0
Sum andre departementer	0	0	0	0
Sum avsatt andel av bevilgningsfinansiert aktivitet	15 543	0	14 136	1 407
Inntektsførte bidrag:				
<i>Andre statlige etater</i>				
Utsatt virksomhet	0		0	0
Strategiske formål	0		0	0
Større investeringer	0		0	0
Andre avsetninger	0		0	0
Sum andre statlige etater	0	0	0	0
<i>Norges forskningsråd</i>				
Utsatt virksomhet	0		0	0
Strategiske formål	0		0	0
Større investeringer	0		0	0
Andre avsetninger	0		0	0
Sum Norges forskningsråd	0	0	0	0
<i>Regionale forskningsfond</i>				
Utsatt virksomhet	0		0	0

<i>Strategiske formål</i>	0	0	0
<i>Større investeringer</i>	0	0	0
<i>Andre avsetninger</i>	0	0	0
Sum regionale forskningsfond	0	0	0
<i>Andre bidragsyttere*</i>			
<i>Utsatt virksomhet</i>	0	0	0
<i>Strategiske formål</i>	0	0	0
<i>Større investeringer</i>	0	0	0
<i>Andre avsetninger</i>	0	0	0
Sum andre bidragsyttere	0	0	0
Direkte posterte statsinterne feriepengeforpliktelser - inkl. arbeidsgiveravgift (underkonto 2168)	-244		6 -250
Sum avsatt andel av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet	15 299	0	14 142 1 157
Korreksjon - feriepengeforpliktelser			250
Tilført fra annen opptjent virksomhetskaptal - se note 8			0
Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfinansiert aktivitet			1 407

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter), forts

Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver:

	Avsetning pr. 31.12.2014	Avsetning pr. 31.12.2013	Endring i perioden
<i>Kunnskapsdepartementet</i>			
Driftsmidler	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum Kunnskapsdepartementet	0	0	0
<i>Andre departementer</i>			
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum andre departementer	0	0	0
<i>Andre statlige etater (unntatt NFR)</i>			
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum andre statlige etater	0	0	0

Norges forskningsråd			
Tiltak/oppgave/formål	3 396	3 004	392
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum Norges forskningsråd	3 396	3 004	392
Regionale forskningsfond			
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum regionale forskningsfond	0	0	0
Andre bidragsytere			
Tiltak/oppgave/formål	749	1 638	-889
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum andre bidragsytere	749	1 638	-889
Sum ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag	4 145	4 642	-496
Gaver og gaveforsterkninger			
Tiltak/oppgave/formål/giver	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål/giver	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål/giver*	0	0	0
Sum gaver og gaveforsterkninger	0	0	0
Sum ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver mv	4 145	4 642	-496

* Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Avsnittet "Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver" skal primært brukes til periodisering av bevilgninger m.v. i forbindelse med presentasjon av delårsregnskap. Ved årsavslutningen kan avsnittet bare brukes når det kan dokumenteres at midlene er forutsatt brukt i påfølgende termin fra bevilgnende myndighets side. Vesentlige poster bør presenteres på egne linjer.

I avsnittet "Inntektsførte bevilgninger og bidrag" skal de prioriterte oppgavene grupperes i kategorier som vist under den delen av note som spesifiserer avsetningene under Kunnskapsdepartementet. I avsnittet "Utsatt virksomhet" skal institusjonene føre opp tildelinger til planlagt virksomhet som ikke ble gjennomført i perioden. I avsnittet "Strategiske formål" skal institusjonene føre opp avsetninger til tiltak som i henhold til institusjonens strategiske plan eller annet planverk er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer tiltakene planlegges gjennomført. I avsnittet "Større investeringer" skal institusjonene føre opp avsetninger til utstyr til nybygg eller andre bevilgninger til eller i tilslutning til byggevirksomhet som er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer investeringene er planlagt gjennomført. I avsnittet "Andre avsetninger" skal institusjonene føre opp avsetninger uten spesifisert formål eller formål som som ikke hører inn under de tre kategoriene som er omtalt ovenfor.

* I avsnittet "Andre bidragsytere" skal vesentlige poster spesifiseres etter bidragsyter i kategoriene "Utsatt virksomhet", "strategiske formål", "Større investeringer" og eventuelt "Andre avsetninger", jf. oppstillingen i avsnittet for NFR.

Note 16 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter
Opptjente, ikke fakturerte inntekter

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Oppdragsprosjekter	0	0
Øvrige prosjekter*	0	0
Sum fordringer	0	0

Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Oppdragsprosjekter	818	228
Øvrige prosjekter*	0	0
Sum gjeld	818	228

Note 17 Bankinnskudd, kontanter og lignende

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Innskudd statens konsernkonto (nettobudsjetterte virksomheter)	48 024	38 817
Øvrige bankkonti i Norges Bank*	-49	-119
Øvrige bankkonti utenom Norges Bank*	410	205
Håndkasser og andre kontantbeholdninger*	0	0
Sum bankinnskudd og kontanter	48 385	38 903

* Vesentlige beholdninger skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Note 18 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2014	31.12.2013
Skyldig lønn	690	397
Skyldige reiseutgifter	758	475
Annen gjeld til ansatte	0	0
Påløpte kostnader	921	2 318
Annen kortsiktig gjeld	3 459	1 054
Gjeld til datterselskap m.v*	0	0
Sum	5 828	4 243

* Gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.
 Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Note 21 Spesifikasjon av andre innbetalinger (i kontantstrømoppstillingen)

	2014	2013	B 2015
Andre innbetalinger			
DEL I			
<i>Tilskudd til diverse bidragsfinansiert aktivitet</i>			
Innbetalinger fra kommunale og fylkeskommunale etater	80	160	0
Innbetalinger fra organisasjoner og stiftelser	120	515	0
	1	1	
Innbetalinger fra næringsliv/private	361	090	1 000
Innbetalinger fra EU til undervisning og andre formål	4	264	0
Innbetalinger fra andre	421	-382	0
	1	1	
<i>Sum tilskudd til diverse bidragsfinansiert aktivitet</i>	985	648	1 000
DEL II			
<i>Innbetalinger fra EUs rammeprogram for forskning m.v.</i>			
Direkte innbetalinger fra EUs rammeprogram for forskning - FP7	0	0	0
Direkte innbetalinger fra randsonerprogrammer til FP7 (JTI)	0	0	0
Direkte innbetalinger fra aktiviteter med hjemmel i art. 185	0	0	0
Direkte innbetalinger fra andre randsonerprogrammer	0	0	0
<i>Sum direkte tilskudd fra EUs rammeprogram for forskning m.v.</i>	0	0	0
DEL III			
Direkte innbetaling fra EUs rammeprogram for forskning (linje 23)	-3	0	0
- utbetaling av tilskudd fra EU til andre (-)	0	0	0
+ innbetalinger av tilskudd fra EU fra statlige etater (+)	0	0	0
+ innbetalinger av tilskudd fra EU fra andre (+)	0	0	0
<i>Sum netto tilskudd fra EUs rammeprogram for forskning m.v.</i>	-3	0	0
DEL IV (oppsummering)			
	1	1	
Tilskudd til diverse bidragsfinansiert aktivitet (linje 15)	985	648	1 000
Tilskudd fra EUs rammeprogram for forskning m.v. (linje 23)	0	0	0
	1	1	
Øvrige innbetalinger	156	695	0
	3	3	
<i>Sum andre innbetalinger</i>	141	343	1 000

Merknad: Formålet med note 21 er å etablere beregningsgrunnlaget for parametrene knyttet til de tilskudd og overføringer fra EUs rammeprogram for forskning m.v. (linje N21.18) som inngår i finansieringssystemet for universitets- og høyskolesektoren. Sum andre innbetalinger (linje N21.22) skal samsvare med linje KS10 i kontantstrømoppstillingen.

Note 22 Spesifikasjon av innbetalinger fra andre statsetater (kontantstrømoppstillingen)

Tilskudd og overføringer fra andre statsetater	2014	2013	B 2015
DEL I			
Direkte innbetalinger fra NFR	12 851	12 031	0
+ innbetalinger fra NFR via andre statlige etater	0	0	0
+ innbetalinger fra NFR via andre	0	0	0
Sum innbetalinger (brutto) fra NFR	12 851	12 031	0
DEL II			
Innbetalinger (brutto) fra NFR (linje 12)	12 851	12 031	7 480
- utbetalinger av tilskudd fra NFR til andre (-)	0	0	0
Sum innbetalinger (netto) fra NFR	12 851	12 031	7 480
DEL III			
Direkte innbetalinger fra RFF	0	0	0
+ innbetalinger fra RFF via andre statlige etater	0	0	0
+ innbetalinger fra RFF via andre	0	0	0
Sum innbetalinger (brutto) fra RFF	0	0	0
DEL IV			
Sum innbetalinger (brutto) fra RFF (linje 23)	0	0	0
- utbetaling av tilskudd fra RFF til andre (-)	0	0	0
Sum innbetalinger (netto) fra RFF	0	0	0
DEL V			
Direkte innbetalinger fra Utdanningsdirektoratet	0	0	0
+ innbetalinger fra Utdanningsdirektoratet via andre statlige etater	0	0	0
+ innbetalinger fra Utdanningsdirektoratet via andre	0	0	0
- utbetaling av tilskudd fra Utdanningsdirektoratet til andre (-)	0	0	0
Sum innbetalinger (netto) fra Utdanningsdirektoratet	0	0	0
DEL IV (Avstemming)			
Innbetalinger direkte fra NFR (linje 9)	12 851	12 031	7 480
Innbetalinger fra NFR via andre statlige etater (linje 10)	0	0	0
Innbetalinger direkte fra RFF (linje 20)	0	0	0
Innbetalinger fra RFF via andre statlige etater (linje 21)	0	0	0
Innbetalinger direkte fra Utdanningsdirektoratet (linje 31)	0	0	0
Innbetalinger fra Utdanningsdirektoratet via andre statlige etater (linje 32)	0	0	0
Øvrige innbetalinger fra andre statlige etater	257	600	0
Sum innbetalinger fra andre statlige etater	13 108	12 631	7 480

Merknad: Formålet med note 22 er å etablere beregningsgrunnlaget for parametrene knyttet til tilskudd og overføringer fra Norges forskningsråd og regionale forskningsfond (RFF) som inngår i finansieringssystemet for universitets- og høyskolesektoren. Tilskudd og overføringer fra Utdanningsdirektoratet inngår ikke i finansieringssystemet, men brutto og netto kontantstrøm fra direktoratet er tatt med for oversiktens skyld og for de institusjoner som ønsker å spesifisere disse tildelingene, jf. også note 1. Vær ellers oppmerksom på at Sum innbetalinger fra andre statlige etater (linje 45) skal være lik linje KS.6 i kontantstrømoppstillingen.

Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
11. februar 2015

Rina Brunzell Harsvik
Styreleder

Peter Hemmersam

Mathilde Simonsen Dahl

Brita Nøstvik

Hilde Angelfoss

Mari Lending

Marius Nygaard

Ask Helseth